

Raportul privind evoluția sistemului de pensii private

În primele șase luni
ale anului

2024

Raportul privind evoluția sistemului de pensii private în primele șase luni ale anului 2024

Notă

Acest raport prezintă evoluția pieței pensiilor private în primele șase luni ale anului 2024. Raportul este realizat pe baza datelor raportate de către administratorii de fonduri de pensii pentru luna iunie 2024.

Ca urmare a rotunjirilor este posibil ca totalurile să nu corespundă exact sumei componentelor sau să apară mici diferențe față de variațiile procentuale indicate în grafice sau tabele. Toate drepturile rezervate. Reproducerea informațiilor în scopuri educative și necomerciale este permisă numai cu indicarea sursei.

Autoritatea de Supraveghere Financiară

Splaiul Independenței nr. 15, sector 5, cod poștal 050092, București

TELVERDE: 0800.825.627 / Internet: <http://www.asfromania.ro> / E-mail: office@asfromania.ro

CUPRINS

Sinteză.....	3
1. Contextul macroeconomic și internațional	4
2. Piața pensiilor private din România.....	18
3. Fondurile de pensii administrate privat – Pilonul II	21
3.1. Valoarea activelor	21
3.2. Participanți.....	23
3.3. Contribuții	24
3.4. Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces	26
3.5. Structura investițiilor	27
3.6. Rate de rentabilitate	32
3.7. Depozitarii fondurilor de pensii administrate privat	34
4. Fondurile de pensii facultative – Pilonul III	35
4.1. Valoarea activelor	35
4.2. Participanți.....	37
4.3. Contribuții	38
4.4. Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces.....	40
4.5. Structura investițiilor	41
4.6. Rate de rentabilitate	46
4.7. Depozitarii fondurilor de pensii facultative	48
5. Fondurile de pensii ocupaționale	50
Listă grafice	51
Listă tabele	54

Sinteză

La sfârșitul anului 2023 și începutul anului 2024, inflația în scădere a determinat băncile centrale să adopte o politică monetară mai relaxată. Piețele financiare au înregistrat performanțe puternice în așteptarea reducerii ratelor și a îmbunătățirii perspectivelor macroeconomice. Totuși, în primul semestru din 2024 a crescut incertitudinea cu privire la evoluția economiilor globale, a inflației și a politicii monetare, precum și la modul în care acestea vor varia în diferite regiuni. Deși se așteaptă ca ratele dobânzilor să scadă, acestea vor rămâne probabil „mai ridicate pentru mai mult timp” comparativ cu nivelurile de dinaintea pandemiei.

Fondurile de pensii private din România au cumulat active în cuantum de 148,6 miliarde lei la finalul lunii iunie 2024, în creștere cu 30 % comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior și cu 13% raportat la finalul lunii decembrie 2023. Astfel, la sfârșitul semestrului I 2024, fondurile de pensii administrate privat (Pilonul II) au cumulat active în cuantum de 143,3 miliarde lei, cu 13% mai mult față de luna decembrie a anului anterior. Fondurile de pensii facultative (Pilonul III) au cumulat active în valoare de 5,3 miliarde de lei, cu 12,3% mai mult față de finalul anului trecut.

Instrumentele financiare din portofoliile fondurilor de pensii private care se tranzacționează pe piețe financiare sunt evaluate prin marcarea la piață, indiferent de perioada de timp pentru care sunt prevăzute a fi deținute în portofolii. În această situație, evoluția valorii unitare a activului net a fondurilor de pensii private poate cuprinde pe termen scurt potențiale episoade de volatilitate, fiind influențată de acestea. Cu toate acestea, orizontul investițional al fondurilor de pensii private este unul pe termen lung, fondurile demonstrând o bună reziliență în urma șocurilor care au afectat piețele financiare în trecut.

La 30 iunie 2024, erau înscriși 8,98 milioane participanți la cele 17 fonduri de pensii private, la finalul anului precedent fiind înregistrați un număr de 8,86 milioane participanți. Numărul participanților înregistrați în sistemul pensiilor administrate privat la 30 iunie 2024 a fost de 8,22 milioane persoane, față de 8,15 milioane persoane înregistrate în luna decembrie a anului 2023, iar numărul de participanți înregistrați în sistemul pensiilor facultative a fost de 762 mii de persoane, comparativ cu 710,8 mii de persoane înregistrate la 31 decembrie 2023.

Politica investițională din cadrul portofoliilor de active ale fondurilor de pensii private continuă să fie concentrată pe piața financiară locală, ponderea investițiilor în instrumente cu venit fix reprezentând 69% din totalul portofoliului investițional al fondurilor de pensii private. La finalul lunii iunie 2024, un procent de 25% a fost investit în acțiuni.

1. Contextul macroeconomic și internațional

1.1. Contextul macroeconomic local și internațional

La sfârșitul anului 2023 și începutul anului 2024, inflația în scădere a determinat băncile centrale să adopte o politică monetară mai relaxată. Piețele financiare au înregistrat performanțe puternice în așteptarea reducerii ratelor și a îmbunătățirii perspectivelor macroeconomice. Totuși, în primul semestru din 2024 a crescut incertitudinea cu privire la evoluția economiilor globale, a inflației și a politicii monetare, precum și la modul în care acestea vor varia în diferite regiuni. Deși se așteaptă ca ratele dobânzilor să scadă, acestea vor rămâne probabil „mai ridicate pentru mai mult timp” comparativ cu nivelurile de dinaintea pandemiei.

Evenimentele geopolitice, cum ar fi agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei, conflictele din Orientul Mijlociu și alegerile din UE și SUA, pot provoca schimbări bruște în perspectivele economice și așteptările pieței. Recent, rezultatele alegerilor pentru Parlamentul European și anunțarea alegerilor anticipate au condus la volatilitate pe piețe, evidențiind impactul incertitudinii geopolitice asupra piețelor financiare.

Tensiunile geopolitice pot conduce la scăderea încrederii întreprinderilor și gospodăriilor în viitor și la perturbarea comerțului mondial. Cu toate acestea, volatilitatea a rămas redusă pentru toate categoriile de active tranzacționate pe piețele financiare. Cu toate acestea, comprimarea volatilității ar putea genera episoade de volatilitate ridicată pe fondul unor știri cu impact macroeconomic. În concluzie, mediul actual incert continuă să prezinte riscuri operaționale și de stabilitate financiară semnificative, necesitând vigilență din partea tuturor participanților la piețele financiare.

Atacurile cibernetice au crescut în frecvență și sofisticare. În contextul DORA, entitățile din sectorul financiar și supraveghetorii acestora trebuie să abordeze riscurile cibernetice într-un mod mai integrat, concentrându-se pe gestionarea riscurilor, raportarea incidentelor, testele de penetrare bazate pe amenințări și cooperarea în supraveghere. De asemenea, entitățile și autoritățile de supraveghere trebuie să fie pregătite pentru provocările aduse de noile tehnologii, cum ar fi inteligența artificială.

La sfârșitul anului 2023 și începutul lui 2024, scăderea inflației a crescut așteptările privind relaxarea politicii monetare, iar previziunile UE privind creșterea și inflația au fost revizuite în scădere. În primăvară, Comisia Europeană a redus estimarea creșterii economice în UE pentru 2024 la 1,0% (de la 1,3% în toamna anului 2023), iar pentru 2025 la 1,6% (de la 1,7%). Cele mai recente previziuni privind inflația globală și de bază au fost ușor revizuite în creștere pentru 2024 și 2025. În acest context, BCE a redus ratele cheie cu 25 de puncte procentuale la reuniunea din iunie, iar așteptările pieței sugerează reduceri viitoare limitate ale ratelor.

Pe 10 ianuarie 2024, Comisia americană pentru valori mobiliare și burse (SEC) a aprobat listarea și tranzacționarea a 11 produse tranzacționate la vedere (ETP) Bitcoin. Acestea sunt cunoscute sub denumirea de „fonduri tranzacționate la bursă (ETF) Bitcoin spot”, deși nu sunt clasificate oficial astfel.

Anterior, SEC a respins cererile pentru ETP-uri care dețin direct Bitcoin, invocând riscuri de fraudă și manipulare a pieței. Totuși, o decizie judecătorească din 2023 a forțat SEC să își schimbe poziția.

Prin facilitarea accesului investitorilor de retail și instituționali la criptomonede, aceste ETP-uri ar putea intensifica legăturile dintre criptomonede și piețele tradiționale, crescând riscul de propagare a efectelor negative de la crypto la piețele tradiționale. Mai multe companii au anunțat deja planuri de a lansa variații ale acestor ETP-uri, inclusiv versiuni mai riscante, cum ar fi ETP-uri Bitcoin cu efect de levier, ceea ce ar putea amplifica aceste riscuri.

În Uniunea Europeană există deja produse tranzacționate la bursă (ETP) care includ criptomonede, dar acestea sunt încă relativ mici, cu o valoare totală de aproximativ 10 miliarde EUR. În prezent, nu există ETF-uri în UE care să ofere expunere directă la crypto-active. Totuși, aprobarea unui ETF de către SEC în SUA ar putea atrage un interes reînnoit al investitorilor pentru crypto-active și ar putea determina instituțiile financiare din UE să lanseze produse similare. Este important de menționat că organismele de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM) nu pot investi direct în criptomonede, astfel că aceste ETF-uri ar trebui să fie fonduri de investiții alternative.

Autoritatea Europeană pentru Valori Mobiliare și Piețe (ESMA), autoritatea de reglementare și supraveghere a piețelor financiare din UE, a publicat o analiză privind expunerea sectorului valorilor mobiliare și cel al gestionării activelor din UE față de sectorul imobiliar. Principalele concluzii ale analizei sugerează că:

- nivelurile de îndatorare din sectorul imobiliar sunt ridicate, cu implicații mai ample în ceea ce privește riscurile din partea actorilor de pe piețele financiare nebankare;
- interconexiunile cu sistemul bancar sunt importante și apar prin expunerile și activitățile entităților. Prin intermediul acestora, șocurile din acest sector se pot transmite în întregul sistem financiar al UE. În viitor, este de așteptat ca riscul ratei dobânzii să continue să influențeze expunerile pe piața imobiliară. Indicatorii de risc de credit pentru societățile imobiliare au început să dea semne de deteriorare, iar neconcordanțele de lichiditate rămân o vulnerabilitate esențială pentru fondurile de investiții imobiliare.

În studiu, ESMA prezintă evoluția acestui sector în ultimii cinci ani.

- S-a înregistrat o scădere generalizată a evaluării principalilor indici imobiliari de acțiuni și obligațiuni. S-au observat, de asemenea, scăderi ale evaluării pentru firmele imobiliare listate și pentru fondurile de investiții imobiliare, împreună cu o creștere a activității de tranzacționare și a activității de împrumut de titluri pentru acești participanți pe piață. S-a constatat, de asemenea, că titlurile de valoare legate de sectorul imobiliar sunt utilizate ca garanții.
- Gradul de îndatorare al firmelor imobiliare a crescut semnificativ în ultimii cinci ani.

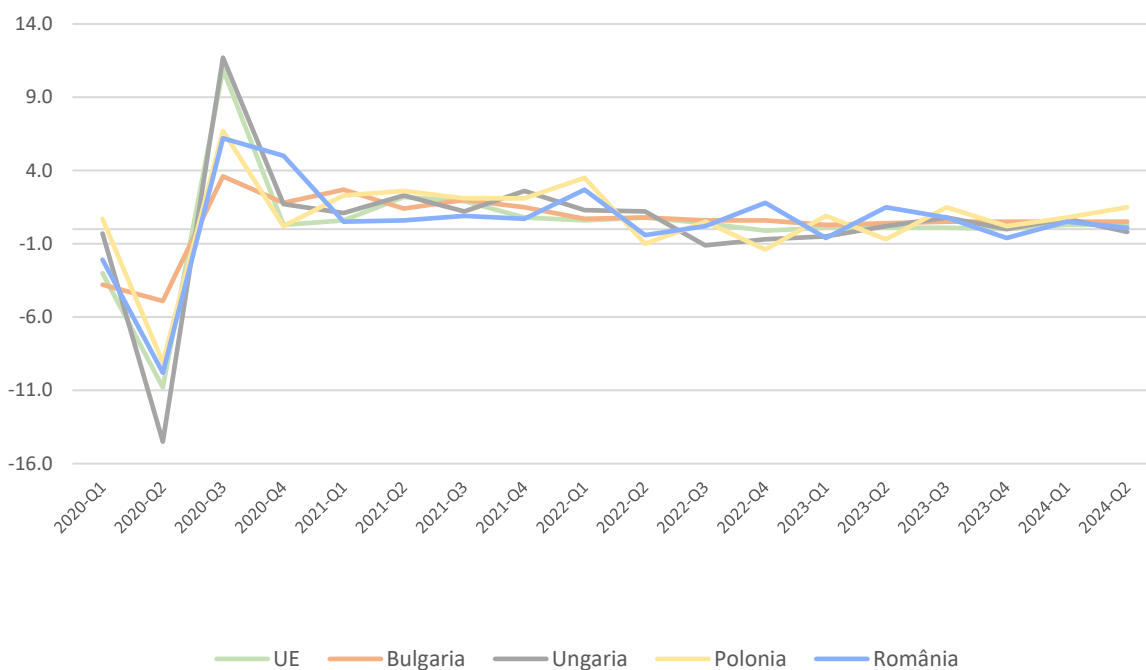
Alături de instituțiile de credit, fondurile de investiții sunt investitori importanți în sectorul imobiliar. De asemenea, acestea fac parte dintre principalele contrapartide ale unor firme imobiliare în tranzacțiile cu instrumente financiare derivate și de finanțare cu titluri de valoare.

Creștere economică

Graficele 1 și 2 prezintă evoluția creșterii economice în intervalul 2020 –T2 2024. Detalierea dinamicii PIB pentru România pe trimestre în intervalul 2022 – 2024 este prezentată sintetic în Tabelul 1.

Produsul Intern Brut (PIB) al României a înregistrat o valoare de 351 miliarde de dolari în 2023, potrivit datelor oficiale ale Băncii Mondiale.

Grafic 1 Creștere economică trimestrială (ca modificare procentuală față de perioada anterioară)

Sursa: Eurostat, prelucrare ASF

Tabelul 1 prezintă estimările semnal pentru dinamica PIB la nivelul trimestrului II din anul 2024¹.

În al doilea trimestru al anului 2024, Produsul Intern Brut (PIB) a crescut în termeni reali cu 0,1% față de primul trimestru al aceluiași an, înregistrând o creștere de 0,8% față de același trimestru din 2023, atât pe seria brută, cât și pe seria ajustată sezonier, iar în primul semestru al anului 2024, PIB-ul a crescut cu 0,7% comparativ cu primul semestru al anului 2023 pe seria brută și cu 1,5% pe seria ajustată sezonier.

¹ https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/pib_tr2r2024_0.pdf

Tabel 1 Evoluția Produsului intern brut trimestrial

		T1	T2	T3	T4	An
- în % față de perioada corespunzătoare din anul precedent -						
Serie brută	2022	105,6	104,4	103,0	103,9	104,1
	2023	102,4	101,1	101,9	103,0	102,1
	2024	100,5	100,8	-	-	-
Serie ajustată sezonier	2022	105,0	104,0	103,2	104,4	-
	2023	101,0	102,9	103,5	101,1	-
	2024	102,2	100,8	-	-	-
- în % față de trimestrul precedent -						
Serie ajustată sezonier	2022	102,7	99,6	100,2	101,8	-
	2023	99,4	101,5	100,8	99,4	-
	2024	100,5	100,1	-	-	-

Sursa: Date INS

Activitatea economică și-a revenit la începutul anului 2024, după o creștere relativ moderată a PIB real de 2,1% în 2023. Consumul privat a crescut puternic datorită creșterii pensiilor și a salariilor din sectorul public. Pentru întregul an 2024, inflația mai scăzută, creșterea veniturilor disponibile reale și relaxarea condițiilor financiare ar trebui să sprijine în continuare consumul privat. Consumul public rămâne puternic, iar investițiile finanțate de UE în infrastructura publică ar trebui să continue într-un ritm alert. Cu toate acestea, construcțiile rezidențiale rămân reduse, iar creșterea formării brute de capital fix ar trebui să încetinească semnificativ față de nivelurile din 2023. Perspectivele slabe de creștere ale principalilor parteneri comerciali ai UE afectează exporturile, în timp ce importurile se accelerează, ceea ce duce la o contribuție negativă a exporturilor nete la creșterea PIB și la o ușoară creștere a deficitului de cont curent. În ansamblu, se preconizează o accelerare a creșterii PIB-ului real până la 3,3% în 2024².

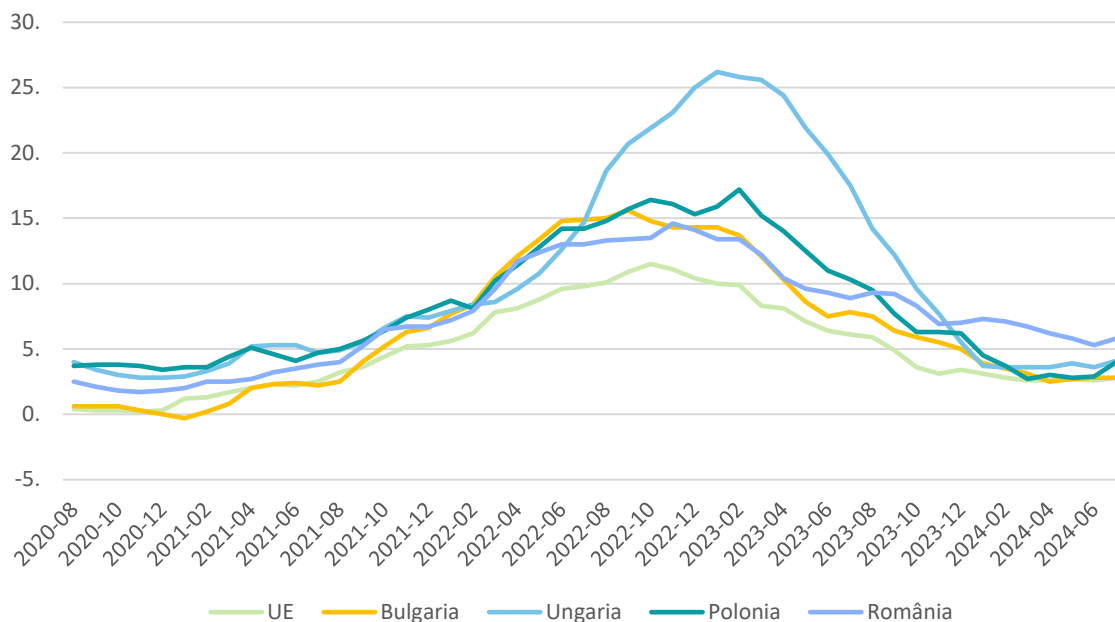
Dinamica inflației

În trimestrul II al anului 2024, rata anuală a inflației IPC în România a revenit pe un trend descendent, ajungând la 4,94% în luna iunie, cu 1,67 puncte procentuale mai mică decât cea înregistrată cu trei luni înainte. Procesul de dezinflație a fost aproape generalizat, beneficiind de un context favorabil pe piețele materiilor prime, de anumite modificări legislative care au permis ajustarea în scădere a prețurilor la utilități și de repoziționarea la un nivel inferior a așteptărilor inflaționiste ale operatorilor economici.

Conform Eurostat, rata anuală a inflației (IAPC) în Uniunea Europeană a fost de 2,6% în iunie 2024, în scădere de la 2,7% în mai. Cu un an înainte, rata a fost de 6,4%.

² https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-surveillance-eu-economies/romania/economic-forecast-romania_en

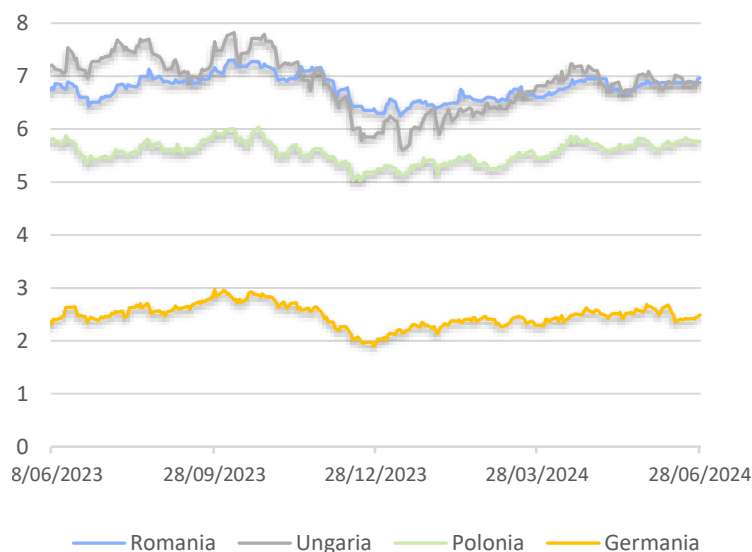
Grafic 2 Rata inflației (IAPC)

Sursa: Eurostat, prelucrare ASF

Rata dobânzii

Grafic 3 Randamentele obligațiunilor suverane (10 ani)

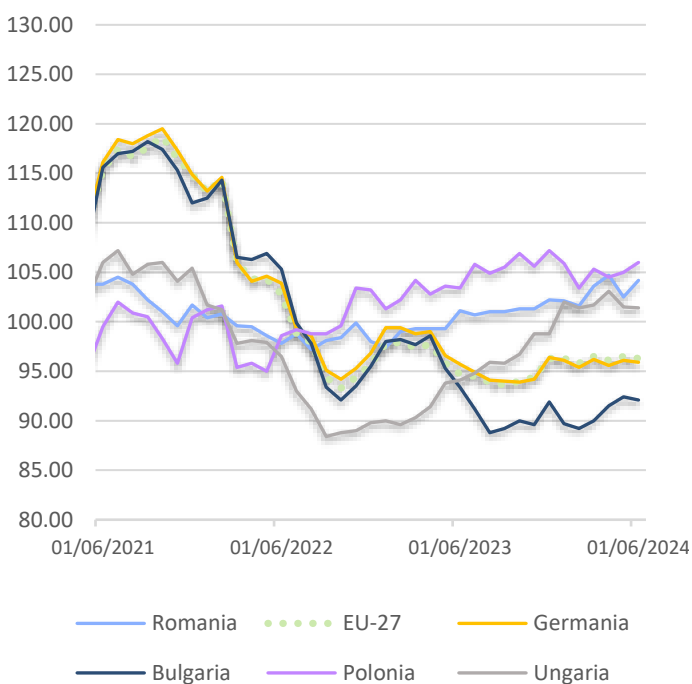

Sursa: Refinitiv, prelucrare ASF

Graficul 3 prezintă dinamica obligațiunilor suverane la 10 ani pentru statele incluse în analiză, Germania fiind tratată drept referință pentru evoluția europeană pentru perioada 2023-iunie 2024. Randamentele obligațiunilor guvernamentale au manifestat pe parcursul primului semestru din anul 2024 o traiectorie relativ constantă. În acest interval, Banca Națională a României nu a modificat valorile ratei de politică monetară sau ratele facilităților de creditare și depozit față de valorile înregistrate anterior.

Sentiment economic

Grafic 4 Sentiment economic

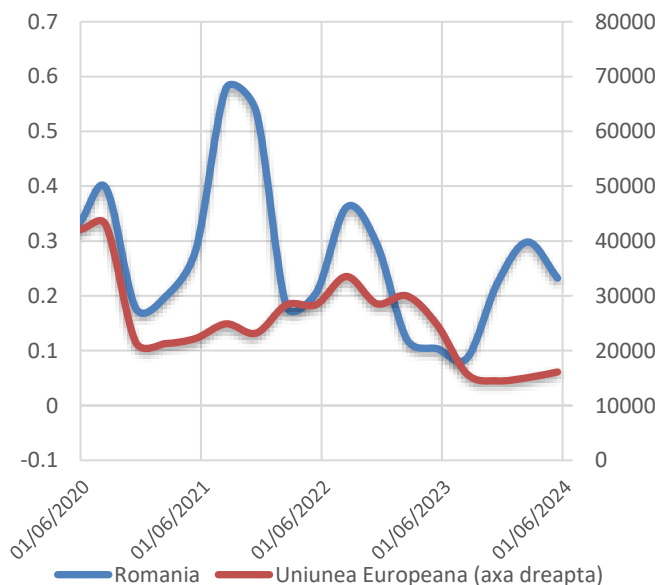

Indicatorul de sentiment economic (ESI) este un indicator compozit ce are ca scop urmărirea dinamicii PIB. Scalarea sa este realizată la o medie pe termen lung de 100 și o deviație standard de 10. În aceste condiții, valorile peste 100 indică un sentiment economic peste medie și vice-versa.

Graficul compară sentimentul economic al României cu alte țări (UE-27, Germania, Bulgaria, Polonia și Ungaria) în perioada iunie 2021 - iunie 2024.

În cazul României, graficul indică un sentiment economic cu o tendință de creștere ușoară pe parcursul perioadei. În general, sentimentul economic al României a fost mai volatil în comparație cu media UE și cu Germania.

Grafic 5 Incertitudinea economică

Indicele incertitudinii politicilor economice (EPU, măsoară frecvența articolelor din principalele ziare care conțin termeni legați de incertitudinea politicilor economice. Acest indice este calculat pentru diferite țări și regiuni, oferind o perspectivă asupra nivelului de incertitudine al politicilor economice de-a lungul timpului, și ajută factorii de decizie să înțeleagă impactul incertitudinii politice asupra activităților economice precum investițiile, producția și ocuparea forței de muncă.

Indicele calculat pentru România a cunoscut o creștere pentru primul semestru din 2024.

Sursa: www.policyuncertainty.com, prelucrare ASF

1.2. Piața pensiilor private în context internațional

Potrivit raportului publicat de OECD, *Pension Market in Focus*, date preliminare 2023, ediția din iunie 2024, activele schemelor de pensii din țările raportoare au crescut în anul 2023, compensând parțial pierderile din anul 2022.

Activele destinate pensionării au crescut în 2023 datorită câștigurilor investiționale obținute de schemele de pensii din investițiile în titluri de stat și obligațiuni. Cu toate acestea, aceste câștiguri din investiții au fost insuficiente pentru a compensa integral pierderile înregistrate în 2022 pe unele dintre cele mai mari piețe de pensii. Activele totale de pensii din țările membre OECD sunt în continuare mai mici decât la sfârșitul anului 2021.

În 2023, datele preliminare arată că activele schemelor de pensii au crescut cu peste 8% în țările membre OECD și cu peste 14% într-un grup de 33 de jurisdicții din afara OECD. Aproape toate jurisdicțiile raportoare au înregistrat o creștere, activele scăzând doar în 5 din cele 71 dintre acestea, inclusiv în 3 țări membre OECD: Luxemburg (din cauza lichidării a două fonduri), Portugalia (din cauza transferului activelor unui fond de pensii către sistemul public de pensii) și Regatul Unit (din cauza unei scăderi a valorii obligațiunilor deținute și a faptului că schemele de pensii cu beneficii definite au efectuat răscumpărări integrale ale activelor participanților care au solicitat pensia și reducerea efectului de levier prin vânzarea de active pentru plata obligațiilor).

Creșterea globală a activelor de pensii în 2023 a fost rezultatul unor evoluții pe termen scurt și lung. Pe termen scurt, jurisdicțiile raportoare au atribuit creșterea activelor câștigurilor din investiții în 2023. Inflația și creșterea salariilor au sprijinit, creșterea contribuțiilor în țări precum Turcia. Pe termen lung, dinamica pozitivă a activelor reflectă, de asemenea, maturizarea sistemului de pensii finanțat prin active în multe țări, cu un aflus tot mai mare de contribuții care încă depășește plata beneficiilor, în special în zona non-OECD, unde creșterea activelor a fost cea mai puternică. De exemplu, multe țări au încercat să își consolideze sistemul de pensii finanțat prin active și să crească numărul de persoane care economisesc în vederea pensionării prin obligativitatea participării la o schemă de pensii (ex. Armenia, Grecia, Georgia), prin introducerea programelor de înscriere automată (ex. Polonia, Slovacia, Turcia) sau prin extinderea accesului la o schemă de pensii prin relaxarea anumitor criterii de eligibilitate (ex. Australia, Norvegia).

Valoarea activelor din schemele de pensii din țările membre OECD la sfârșitul anului 2023, de 53,1 trilioane USD, respectiv 82% din PIB, era încă cu 7% mai mică decât la sfârșitul anului 2021. Schemele de pensii din majoritatea țărilor OECD (23 din 38) aveau active mai mari la sfârșitul anului 2023 în comparație cu 2021. Cu toate acestea, schemele de pensii din cele mai dezvoltate piețe de pensii aveau în continuare active mai mici comparativ cu anul 2021. Printre acestea se numără Statele Unite (-4,4% față de finalul anului 2021), Regatul Unit (-29,1%), Țările de Jos (-14,2%), Canada (-4,8%) și Elveția (-2,1%). Prin urmare, valoarea totală a activelor în țările membre OECD la sfârșitul anului 2023 era încă sub nivelul de la sfârșitul anului 2021.

Tabel 2 Evoluția gradului de penetrare al pensiilor private (activele totale ale mijloacelor de economisire pentru pensionare % PIB)

	Active % PIB 2013	Active % PIB 2023
Danemarca	185.5	200.0
Islanda	144.0	180.4
SUA	135.0	140.3
Croația	17.8	28.9
Kosovo	18.1	28.0
Letonia	8.4	19.5
Macedonia de Nord	5.4	16.5
Estonia	10.9	15.5
Slovacia	9.7	14.4
Bulgaria	8.3	12.5
Italia	7.3	11.3
Spania	14.2	11.1
Lituania	4.6	10.3
Fransa	8.7	8.7
Cehia	7.2	8.4
România	2.3	8.3
Belgia	26.8	7.6
Slovenia	6.4	7.0
Ungaria	3.9	4.5
Suedia	67.1	4.3
Serbia	0.5	0.7
Albania	0.0	0.3

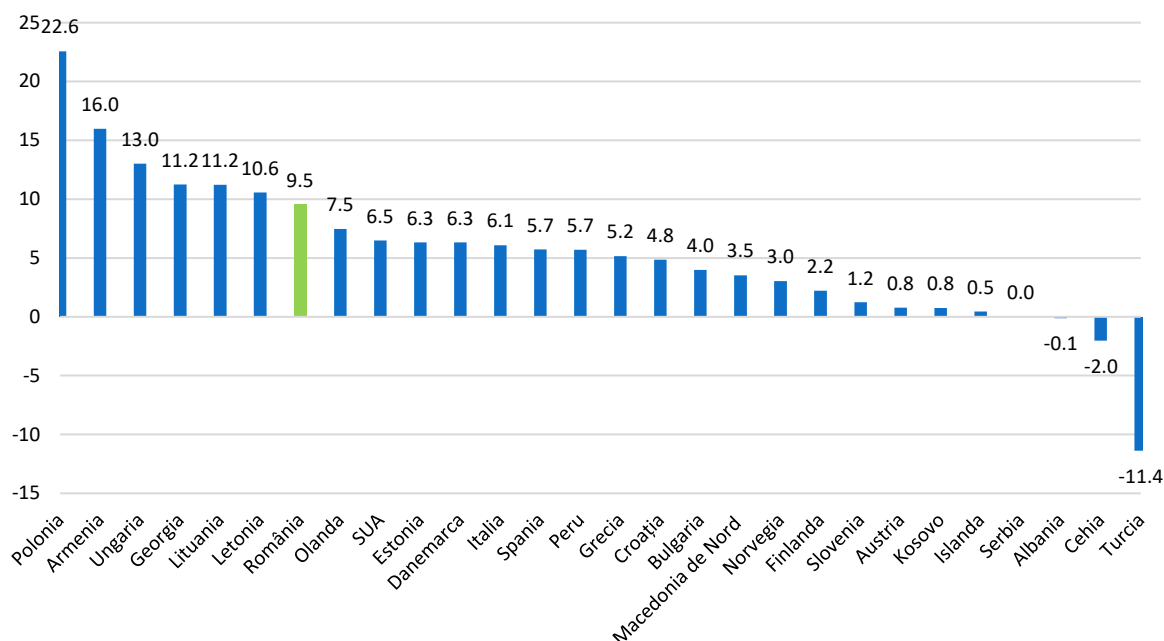
Sursa: Pension Markets in Focus Preliminary 2023 data, OECD, ediția din iunie 2024

Schemele de pensii au înregistrat câștiguri generalizate din investiții în 2023 și o rată de rentabilitate nominală pozitivă a investițiilor. Această performanță a reflectat câștigurile de pe piețele de obligațiuni și de acțiuni, prețurile crescând ca urmare a reducerii ratelor dobânzilor (de exemplu, în Chile) sau a așteptărilor unor astfel de reduceri (de exemplu, în Statele Unite) ca urmare a încetinirii inflației. Unele scheme de pensii au beneficiat, de asemenea, de randamentele mai ridicate ale depozitelor bancare (de exemplu, Australia) și de câștiguri din schimburile valutare aferente activelor emise în dolari americani, pe măsură ce moneda lor s-a depreciat față de dolar (de exemplu, Chile, Norvegia).

Ratele de rentabilitate a investițiilor au depășit rata inflației în majoritatea jurisdicțiilor. Schemele de pensii au obținut o rată de rentabilitate reală pozitivă a investițiilor în 26 din cele 29 de țări OECD raportoare și în 22 din cele 31 de jurisdicții non-OECD raportoare. Rata reală negativă de rentabilitate a investițiilor s-a datorat unei rate nominale de rentabilitate a investițiilor mai mici (de exemplu, Brazilia, Canada, Cehia sau unei inflații mai mari (de exemplu, Turcia) decât în alte țări.

În timp ce câștigurile din investiții în 2023 au contrastat cu performanța negativă a investițiilor care a dus la scăderea valorii activelor pentru pensionare în multe jurisdicții în 2022, aceste câștiguri nu au fost la fel de mari ca pierderile din 2022 în unele dintre cele mai dezvoltate piețe de pensii, precum Danemarca, Olanda și Statele Unite. Planurile de pensii din aceste țări au avut rate negative ale randamentului investițiilor sub -10% în 2022 (-14,2% în Danemarca, -21,1% în Olanda și -12,8% în Statele Unite), dar randamente pozitive la sau sub 10% în 2023. Polonia a fost singura jurisdicție în care planurile de pensii au avut o rată de rentabilitate a investițiilor sub -10% în 2022, dar cu câștiguri în 2023 mai mari decât pierderile din 2022. În schimb, schemele de pensii din jurisdicțiile cu pierderi mai mici au reușit să recupereze aceste pierderi din investiții mai rapid în 2023.

Grafic 6 Rata anuală reală de rentabilitate a investițiilor, în anul 2023 (%)

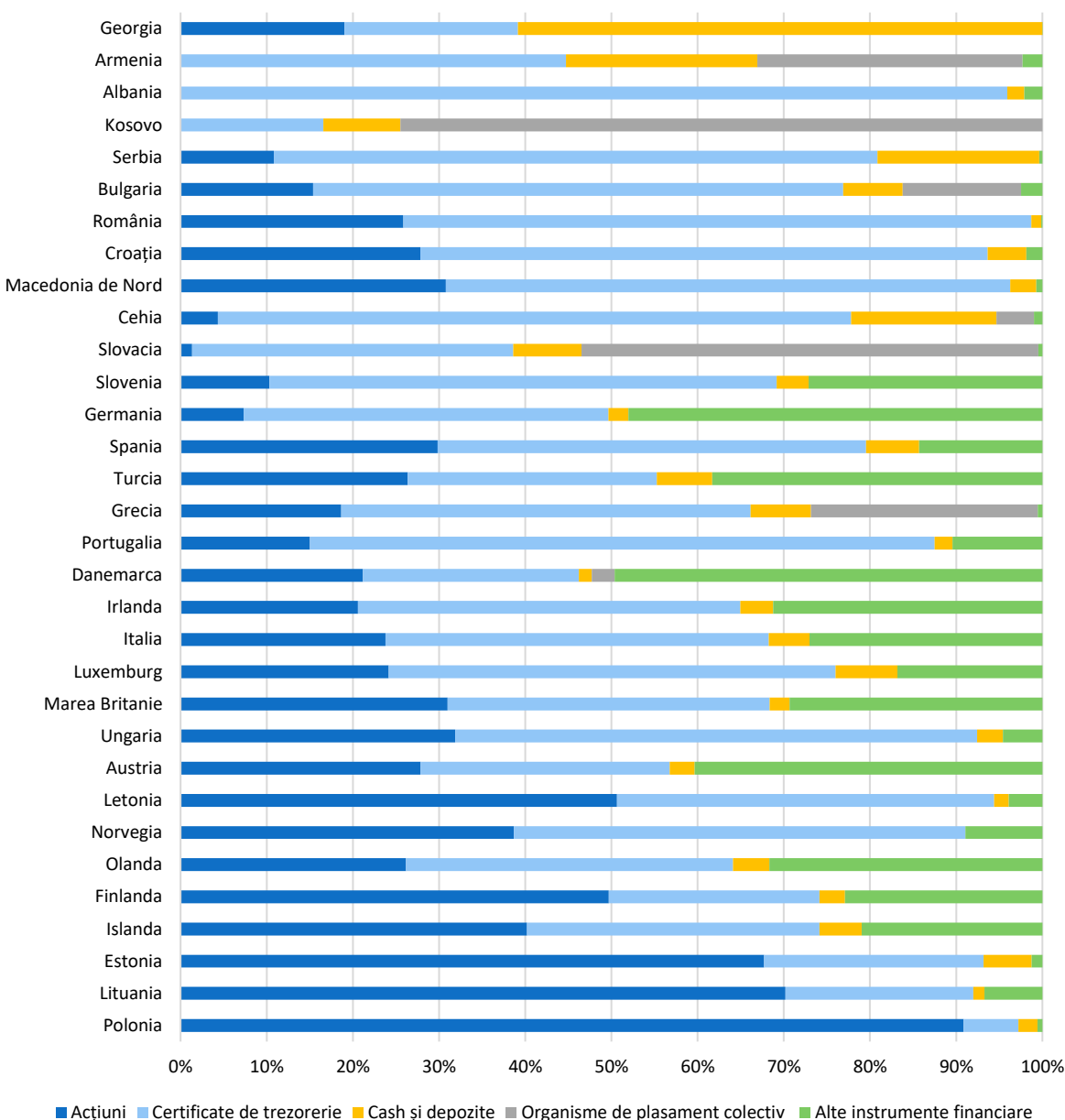

Sursa: Pension Markets in Focus Preliminary 2023 data, OECD, ediția din iunie 2024

Schemele de pensii cu cea mai mare proporție de active investite în acțiuni au înregistrat unele dintre cele mai mari randamente ale investițiilor. Fondurile de pensii din Polonia, care au cea mai mare proporție de active în acțiuni, datorită reglementărilor privind investițiile, au beneficiat de creșterea evaluării acțiunilor la Bursa din Varșovia (+36,5%, una dintre cele mai importante creșteri pentru un indice de piață în 2023) și au avut una dintre cele mai puternice rate nominale de rentabilitate a investițiilor în 2023 (30,2%). Fondurile de pensii din Lituania au avut, de asemenea, o expunere mare în acțiuni (peste 60%) și randamente nominale puternice ale investițiilor (12,6% și, respectiv, 36,8%). În timp ce schemele de pensii au beneficiat de obicei de evoluțiile pozitive ale piețelor bursiere mondiale, unele piețe au înregistrat performanțe inferioare (cum ar fi Hong Kong), ceea ce a condus la o performanță relativ mai scăzută a investițiilor schemelor de pensii, în ciuda unei alocări ridicate în acțiuni.

În schimb, unele dintre schemele de pensii cu cea mai scăzută performanță nominală a investițiilor aveau o proporție ridicată de active investite în obligațiuni și numerar. De exemplu, schemele de pensii din Cehia au obținut una dintre cele mai scăzute rate nominale de rentabilitate a investițiilor în 2023 (4,7%) și au avut majoritatea activelor investite în obligațiuni (73%) și depozite bancare (17%). În timp ce, în multe jurisdicții, schemele de pensii și-au modificat alocarea activelor din obligațiunile de stat în instrumente cu randament mai ridicat în timpul anilor cu rate ale dobânzilor scăzute, mai multe jurisdicții manifestat un interes reînnoit pentru obligațiunile de stat în urma creșterii ratelor dobânzilor (de exemplu, Bulgaria, Slovenia). De asemenea, schemele de pensii din Statele Unite și-au majorat ușor deținerile de obligațiuni în 2023 (+0,4 puncte procentuale (pp)), reducând în același timp numerarul și alte investiții (-1 pp).

Grafic 7 Structura investițională a mijloacelor de economisire pentru pensionare în statele europene în anul 2023 (%)

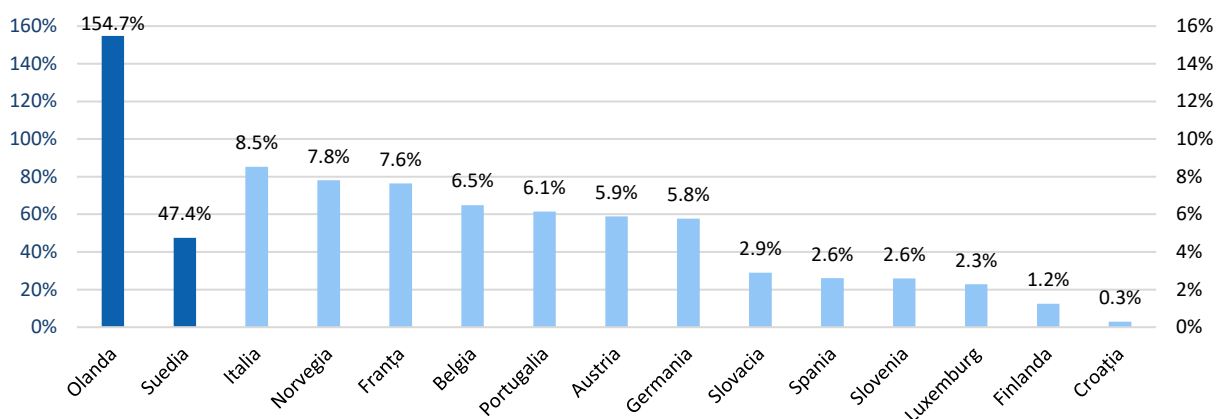
Sursa: Pension Markets in Focus Preliminary 2023 data, OECD, ediția din iunie 2024

La nivel european, activele totale ale IORP (instituții pentru furnizarea de pensii ocupaționale) au crescut cu aproximativ 221 mld. EUR de la 2.452 mld. EUR la 2.673 mld. EUR în T4 2023 comparativ cu T4 2022, potrivit datelor publicate de EIOPA. Această creștere a fost determinată în principal de creșterea deținerilor de obligațiuni și a ponderii acestora în portofolii, care s-a reflectat într-o creștere de 14,4% a valorii obligațiunilor guvernamentale. În plus, a fost raportată o creștere de 9,3% a acțiunilor și de 6,3% a fondurilor de investiții. În ceea ce privește cotele din portofoliu, repartizarea pe categorii de active a rămas relativ stabilă.

Structura sectorului pensiilor este extrem de eterogenă între statele membre din Spațiul Economic European. În timp ce structura generală organizată în trei piloni este valabilă în fiecare stat membru (de exemplu, pilonul I fiind o pensie pentru limită de vârstă furnizată de stat, pilonul II o pensie ocupațională și pilonul III o pensie facultativă individuală), complementaritatea dintre cei trei piloni și ponderea fiecărui pilon variază în funcție de statele membre.

Indicatorul gradului de penetrare arată importanța celui de-al doilea pilon într-un stat membru. Raportul, definit ca active totale ale tuturor IORP în raport cu produsul intern brut (PIB) al țării, indică dimensiunea sectorului IORP în raport cu dimensiunea economiei per total. Deținerile IORP olandeze se ridică la aproape 155% din PIB-ul anual al țării. Pentru celelalte state membre, ratele de penetrare sunt mult mai scăzute (Suedia 47,7%, Italia 8,5% și Norvegia 7,8%). 63,5% din toate activele IORP din SEE sunt deținute de entități olandeze, urmate de Suedia (10,9%), Germania (9,4%) și Italia (7,1%).

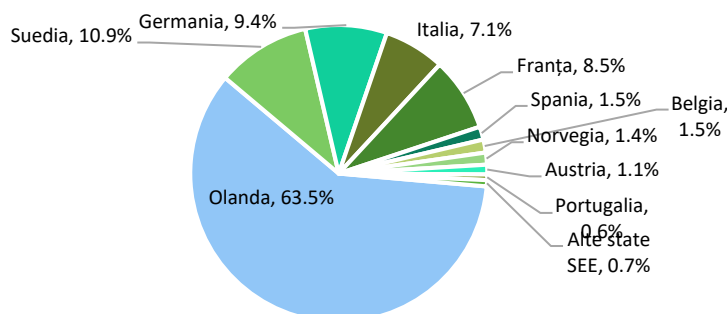
Grafic 8 Gradul de penetrare pe state membre ale SEE în T4 2023

Sursa: Raportul de stabilitate financiară, EIOPA, ediția din iunie 2024;

Notă: având în vedere diferența de scară necesară pentru reprezentarea datelor din Olanda și Suedia, axa din stânga ar trebui utilizată pentru a citi gradul de penetrare al Olandei și Suediei, în timp ce axa din dreapta ar trebui utilizată pentru a citi gradul de penetrare a celorlalte țări prezentate în albastru deschis.

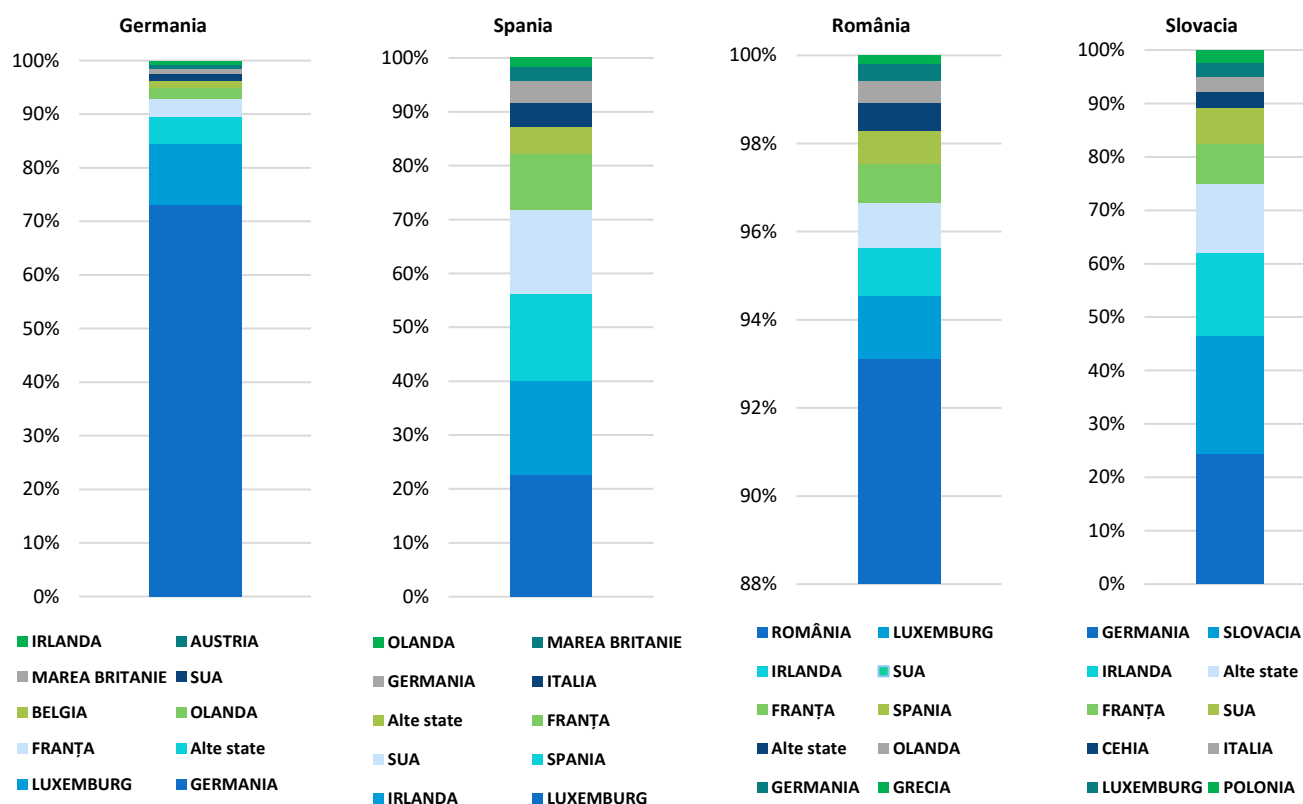
Grafic 9 Dimensiunea relativă a sectorului pensiilor SEE IORP în T4 2023

Sursa: Raportul de stabilitate financiară, EIOPA, ediția din iunie 2024; Dimensiunea relativă este determinată ca raportul dintre activele totale din statul membru și activele totale din SEE

Referitor la expunerea pe țări a activelor fondurilor de pensii, potrivit datelor publicate de EIOPA, în trimestrul IV 2023, Germania a avut o pondere de circa 73% în active germane, 11% în active din Luxemburg și 16% în alte state. Spania a înregistrat o pondere de aproximativ 23% în active din Luxemburg, 17% în active din Irlanda și 60% în alte state. Slovacia a deținut o pondere de 24% în active germane, 22% în active slovace și 53% în alte state. În cazul României a fost observată o pondere de 93% în active românești, 1% în active din Luxemburg și 5% în alte state.

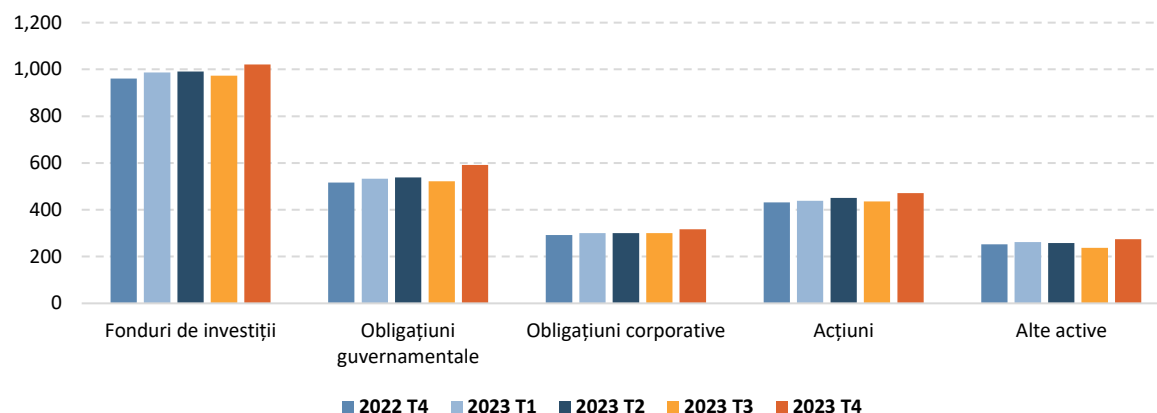
Grafic 10 Expunerea pe țări a activelor fondurilor de pensii la 31 decembrie 2023

Sursa: EIOPA, Occupational Pensions Statistics, Asset Exposures Q4 2023

Alocarea activelor IORP s-a modificat ușor în cursul anului 2023. S-a observat o alocare ușor mai mare pentru obligațiunile guvernamentale (de la 21,1% la 22,1%), atât în termeni absoluți, cât și relativi, posibil datorită valorilor de piață mai mari rezultate din ratele scăzute ale dobânzii și achizițiile de obligațiuni. Ponderea relativă a fondurilor de investiții în portofoliile IORP a scăzut de la 39,2% la sfârșitul anului 2022 la 38,2% la sfârșitul anului 2023, chiar dacă a crescut în valori absolute.

Grafic 11 Alocarea pe categorii de active (în mld. euro) în T4 2023

Sursa: Raportul de stabilitate financiară, EIOPA, ediția din iunie 2024; Occupational Pensions Statistics, Balance Sheet Q4 2023

Reglementările privind investițiile din unele țări pot impune, de asemenea, furnizorilor de pensii să investească o anumită proporție din activele lor în instrumente financiare specifice.

În cazul fondurilor de pensii din România, dacă un fond obține periodic rate de rentabilitate inferioare ratei minime pentru patru trimestre consecutive, se declanșează aplicarea unor măsuri speciale de supraveghere în vederea redresării situației. În contextul în care există un număr restrâns de fonduri de pensii administrate privat și al mecanismelor de protecție existente, s-a constatat o abordare similară din partea administratorilor în ceea ce privește alocarea strategică a portofoliului investițional, caracterizată printr-o expunere moderată la risc și totodată printr-o preferință pentru titlurile emise de către statul român.

Pe plan european, piețele fondurilor de pensii private sunt diferite structural de piața din România. Majoritatea produselor sunt facultative, în multe țări predominând fondurile de pensii ocupaționale. În acest context, portofoliile agregate ale fondurilor de pensii europene, existente într-un număr mult mai mare, sunt investite într-un mix de active financiare, în special obligațiuni și acțiuni.

Tabloul riscurilor privind pensiile ocupaționale publicat de EIOPA, ediția din luna iulie 2024, arată că expunerea acestora la riscurile de piață și de rentabilitate a activelor se mențin ridicate din cauza volatilității continue a pieței și a vulnerabilităților pieței imobiliare.

Riscurile macroeconomice se situează la un nivel mediu, creșterea prognozată a PIB pentru principalele zone geografice înregistrând evoluții pozitive, dar rămânând scăzută în raport cu standardele istorice.

Riscurile de credit rămân stabile la un nivel mediu, marjele swapurilor pe riscul de credit (CDS) pentru obligațiunile corporative crescând la sfârșitul lunii iunie 2024, în timp ce pentru obligațiunile guvernamentale rămân în general stabile.

Riscurile de piață și cele privind randamentul activelor sunt stabile la un nivel ridicat, cu o volatilitate în creștere pe piețele cu venit fix și de acțiuni la sfârșitul lunii iunie și cu cele mai recente date care indică o scădere continuă a prețurilor proprietăților imobiliare în întreaga zonă euro, în principal din cauza

proprietăților imobiliare comerciale. Datele anuale disponibile recent arată o revenire a performanței portofoliului IORP în 2023, datorită randamentelor pozitive ale pieței.

Riscurile de constituire a rezervelor și de finanțare rămân neschimbate la un nivel mediu, poziția financiară a IORP-urilor cu beneficii definite rămânând solidă în primul trimestru al anului 2024, susținută de creșterea ratelor dobânzilor.

Riscurile de concentrare se situează, de asemenea, la un nivel mediu, cu o tendință de scădere față de trimestrul precedent, datorită unei concentrări sectoriale și geografice mai reduse în portofoliul de investiții al IORP. Expunerea mediană a IORP la bănci și alte activități financiare decât cele bancare a crescut ușor.

Toate celelalte categorii de risc sunt evaluate în prezent la niveluri medii, cu o perspectivă de risc în creștere pentru **digitalizare și riscurile cibernetice** în următoarele 12 luni.

2. Piața pensiilor private din România

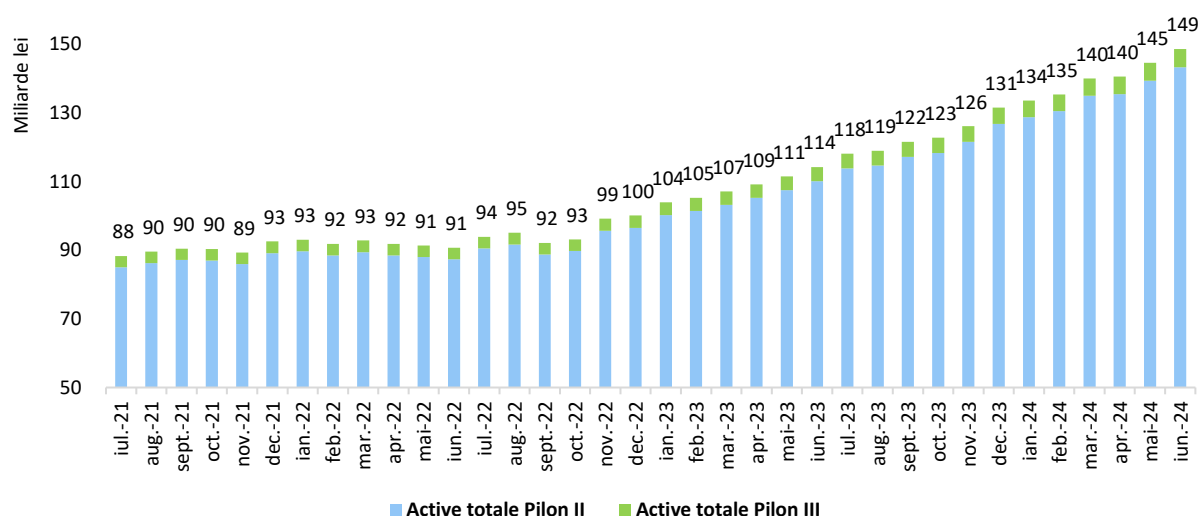
La finalul lunii iunie 2024, fondurile de pensii private (pilon II și pilon III) au acumulat active totale în valoare de 148,6 miliarde lei (respectiv active nete în valoare de 148,55 miliarde lei), cu 30 % mai mult comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent și cu 13% mai mult raportat la finalul lunii decembrie 2023. Ca pondere în PIB, activele totale ale sistemului de pensii private au înregistrat un nivel de 9,07%, la finalul lunii iunie 2024³.

Principalele date referitoare la sistemul de pensii private sunt enumerate mai jos:

La 30 iunie 2024, politica investițională din cadrul portofoliilor de active ale fondurilor de pensii private continuă să fie concentrată pe piața locală de capital. Ponderea investițiilor în instrumente cu venit fix reprezenta aproximativ 69% din totalul portofoliului investițional al fondurilor de pensii private, în timp ce un procent de 25% a fost investit în acțiuni.

Grafic 12 Valoarea activelor totale ale sistemului de pensii private

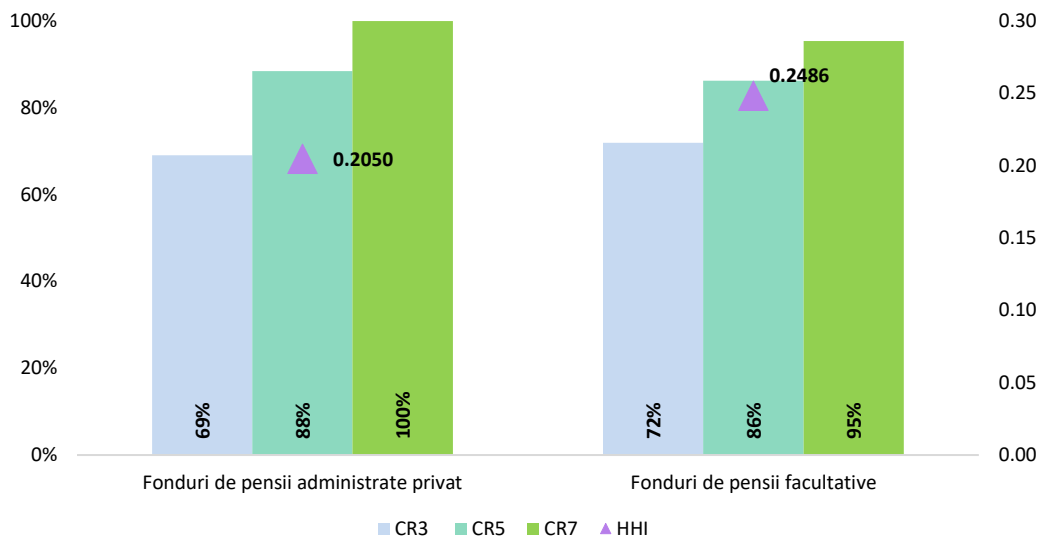

Sursa: calcule ASF

³ PIB a fost calculat ca sumă a ultimelor patru trimestre, serie brută, prețuri curente.

Activele fondurilor din pilonul II reprezintă peste 96,4% din totalul activelor sistemului de pensii private din România, în timp ce dimensiunea pilonului III rămâne una redusă.

Grafic 13 Gradul de concentrare al fondurilor de pensii private (în funcție de valoarea totală a activelor la 30 iunie 2024)

Sursa: calcule ASF

Conform principalilor indicatori folosiți de Consiliul Concurenței, gradul de concentrare pe piața pensiilor private se menține unul ridicat și la finalul lunii iunie 2024, situație explicabilă din motive legate de structura pieței, a numărului redus de fonduri de pensii private și de mecanismul de înregistrare automată pe Pilonul II, prin care majoritatea participanților nou intrați sunt distribuiți în cote egale tuturor administratorilor de fonduri de pensii administrate privat.

Activitatea de depozitare a activelor fondurilor de pensii private este realizată de trei bănci și se menține la un nivel ridicat de concentrare, BRD – Groupe Societe Generale SA deținând o cotă de piață de 82%.

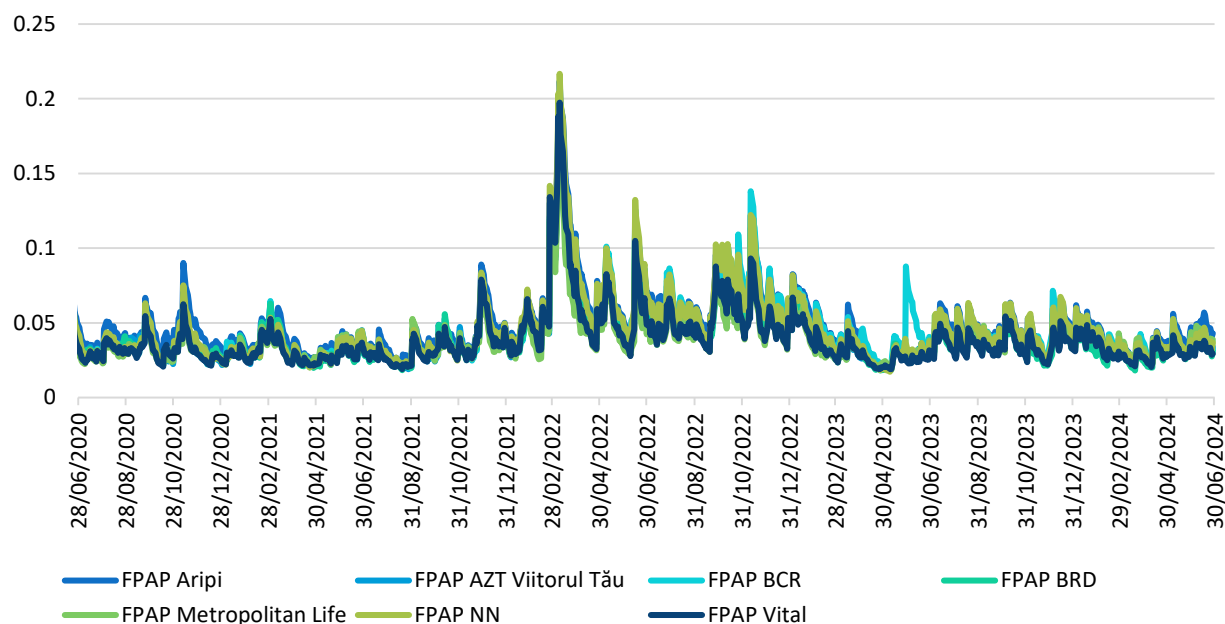
Tabel 3 Cota de piață a depozitarilor fondurilor de pensii private

Depozitar	Valoare active în custodie (miliarde lei)	% în total active
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	121,8	82,0%
RAIFFEISEN BANK SA	20,3	13,6%
BANCA COMERCIALĂ ROMÂNĂ SA	6,5	4,4%
Total	148,6	100%

Sursa: prelucrare ASF

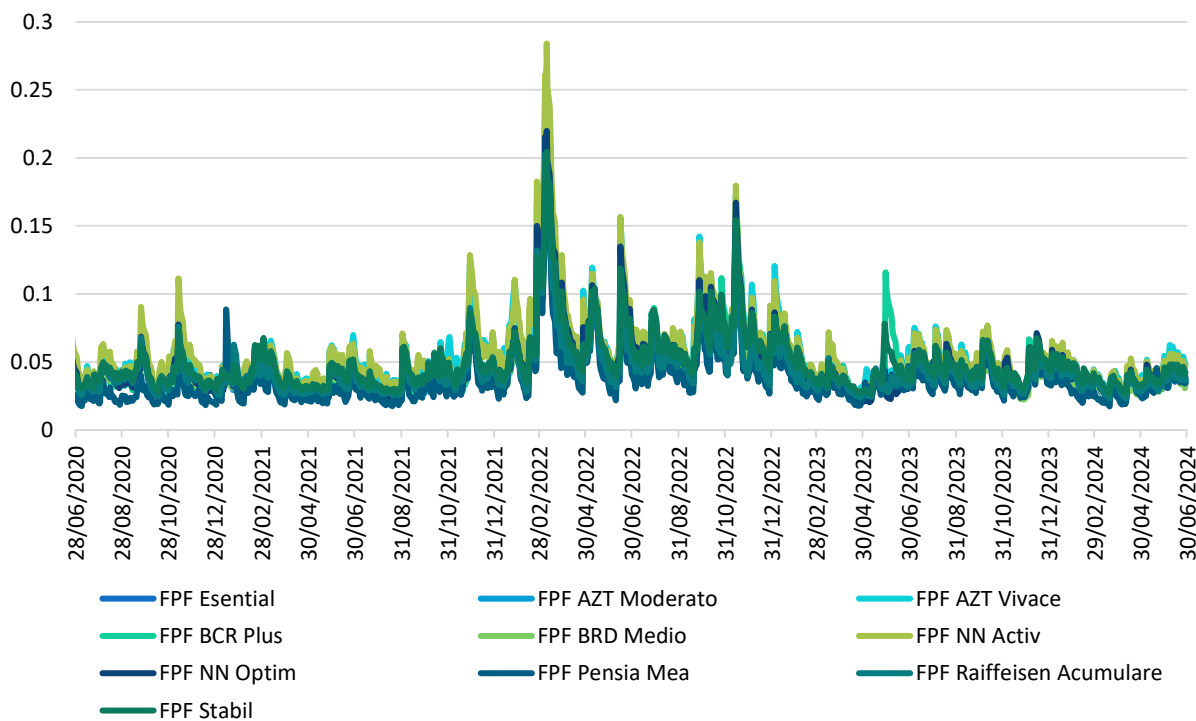
În semestrul I al anului 2024, volatilitatea activelor unitare nete ale fondurilor de pensii private a fost una moderată, fără șocuri pe termen scurt.

Grafic 14 Evoluția volatilității zilnice anualizate a fondurilor de pensii din Pilonul II - GARCH (1,1)

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 15 Evoluția volatilității zilnice anualizate a fondurilor de pensii din Pilonul III - GARCH (1,1)

Sursa: prelucrare ASF

3. Fondurile de pensii administrate privat – Pilonul II

La finalul lunii iunie 2024, erau înscrise în Registrul Electronic al Autorității de Supraveghere Financiară șapte fonduri de pensii administrate privat. Acestea sunt administrate de șapte administratori de fonduri de pensii private, activele lor fiind încredințate spre păstrare unui număr de trei bănci din România cu rol de depozitari. Valoarea totală a activelor fondurilor de pensii administrate privat a fost de 143.3 miliarde lei la 30 iunie 2024, în creștere cu aproximativ 30% comparativ cu aceeași dată a anului 2023. Numărul participanților înregistrați în sistemul pensiilor administrate privat la 30 iunie 2024 a fost de 8,22 milioane persoane, în creștere față de 8,15 milioane persoane la finalul anului anterior.

La nivelul Pilonului II, contribuția medie a participanților cu contribuții virate la în luna iunie 2024 a fost de circa 383 lei/participant, în timp ce la 31 decembrie 2023 valoarea acesteia a fost de 276 lei/participant. Pe parcursul semestrului I al anului 2024, contribuțiile virate în sistemul de pensii administrate privat au fost în cuantum de 8,44 miliarde lei, în creștere cu aproximativ 34% față de aceeași perioadă a anului anterior.

La finalul lunii iunie 2024, titlurile de stat și acțiunile au rămas principalele instrumente financiare în care au investit fondurile de pensii administrate privat. Plasamentele fondurilor de pensii administrate privat în titluri de stat au reprezentat 64,3%, în scădere față de nivelul de 66,4% înregistrat la 31 decembrie 2023. Totodată, investițiile în acțiuni au reprezentat un procent de 25,3% din valoarea totală a activelor fondurilor de pensii din Pilonul II, în topul clasamentului fiind Banca Transilvania OMV Petrom, Hidroelectrică, Romgaz și BRD Groupe Societe Generale. De asemenea, ponderi importante erau investite și în obligațiuni corporative (4,3%), depozite bancare (3%) și fonduri de investiții (2,8%).

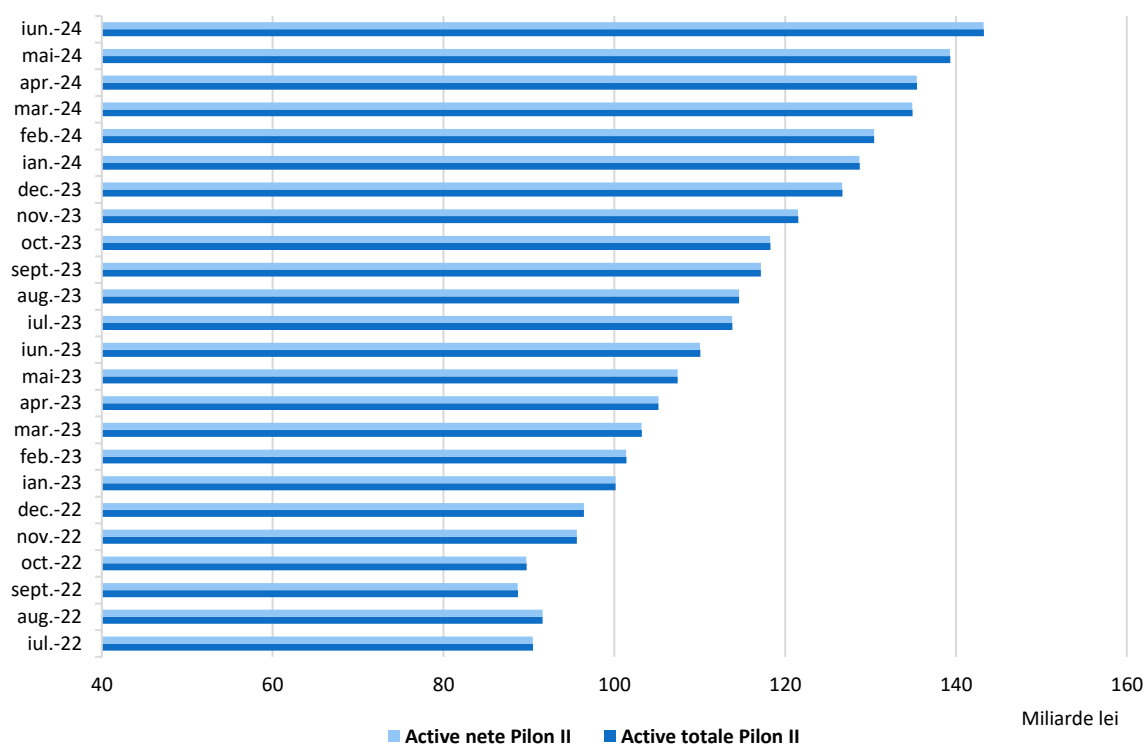
Rata medie ponderată de rentabilitate a tuturor fondurilor de pensii administrate privat a fost 7,31% în iunie 2024, în ușoară scădere față de finalul anului 2023 (7,39%).

La finalul lunii iunie 2024, valoarea medie a activului unui participant la sistemul pensiilor administrate privat era de 17.602 lei, înregistrând o creștere de 27,80% comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior. Pe parcursul semestrului I al anului 2024 au fost efectuate plăți ale activului personal net către participanți în cuantum de 577 milioane lei pentru 29.055 de participanți și beneficiari.

3.1. Valoarea activelor

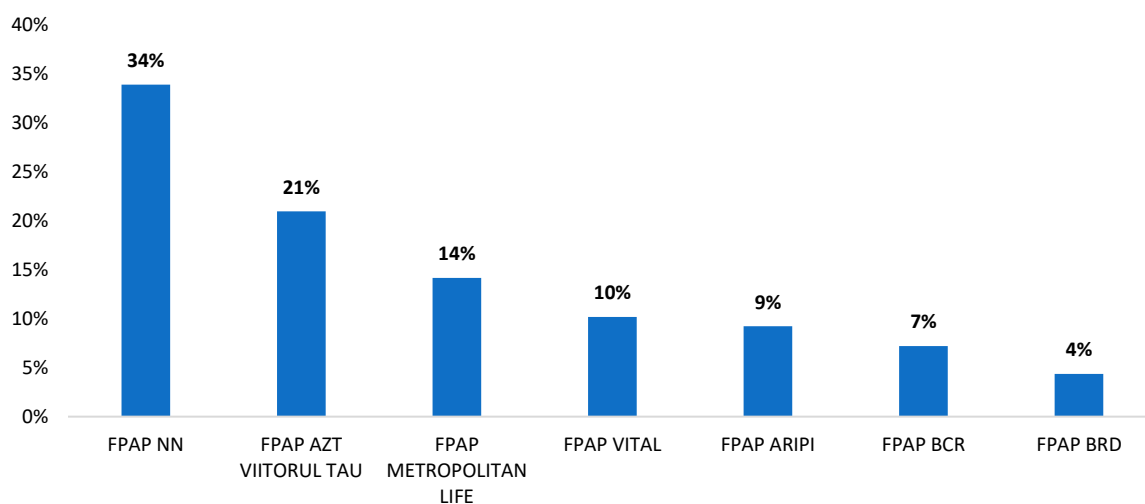
La finalul lunii iunie 2024, valoarea totală a activelor fondurilor de pensii administrate privat a fost de 143,3 miliarde lei, iar valoarea activelor nete a atins nivelul de 143,2 miliarde lei.

Grafic 16 Valoarea activelor fondurilor de pensii administrate privat

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 17 Cota de piață a fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2024 în funcție de activele totale administrate

Sursa: prelucrare ASF

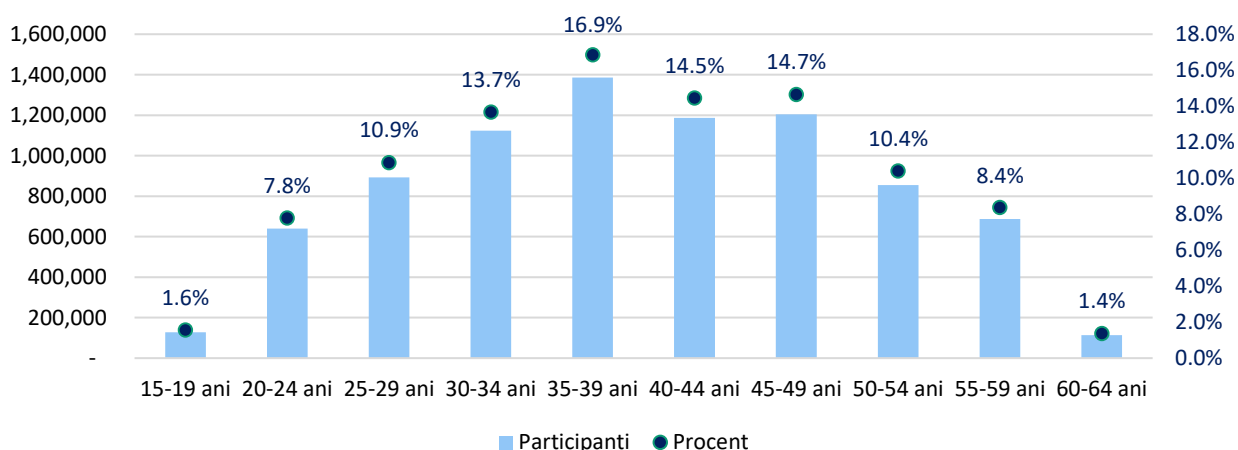
Piața fondurilor de pensii administrate privat înregistrează un grad ridicat de concentrare, primele trei fonduri totalizând 69% din activele totale.

3.2. Participanți

La 30 iunie 2024, numărul total al participanților la sistemul de pensii administrate privat a fost de 8,22 milioane persoane, în creștere cu 1,8% comparativ cu aceeași dată a anului anterior. Pe parcursul semestrului I al anului 2024 s-au înregistrat în sistem aproximativ 91.705 persoane noi, în scădere cu 26% față de aceeași perioadă a anului precedent. Primele trei fonduri de pensii administrate privat în funcție de numărul de participanți, FPAP NN (26%), FPAP AZT Viitorul Tău (21%) și FPAP Metropolitan Life (14%), cumulează un procent de 61% din numărul total de persoane înregistrate în sistem.

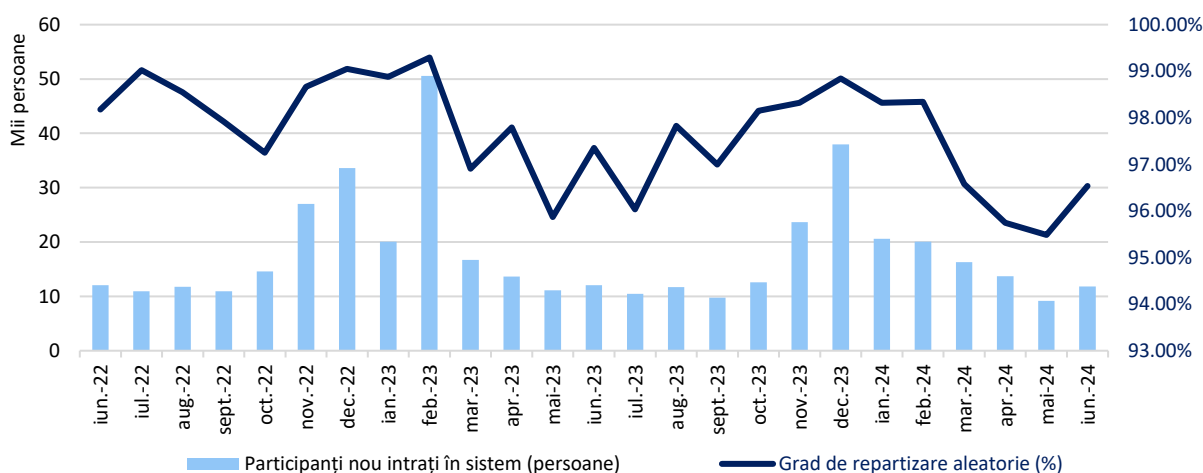
În ceea ce privește distribuția pe grupe de vârstă, la finalul lunii iunie 2024, ponderea participanților cu vârsta de până în 35 ani a fost de 34% din totalul participanților, iar ponderea celor cu vârstă de peste 35 ani a fost de 66%. Distribuția participanților pe gen rămâne constantă, ponderea participanților de genul feminin în numărul total de participanți fiind de 48%, iar ponderea persoanelor de gen masculin de 52%.

Grafic 18 Structura pe vârste a participanților la 30 iunie 2024

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 19 Evoluția numărului de participanți nou intrați în sistem (axa stângă) și a gradului de repartizare aleatorie (axa dreaptă)

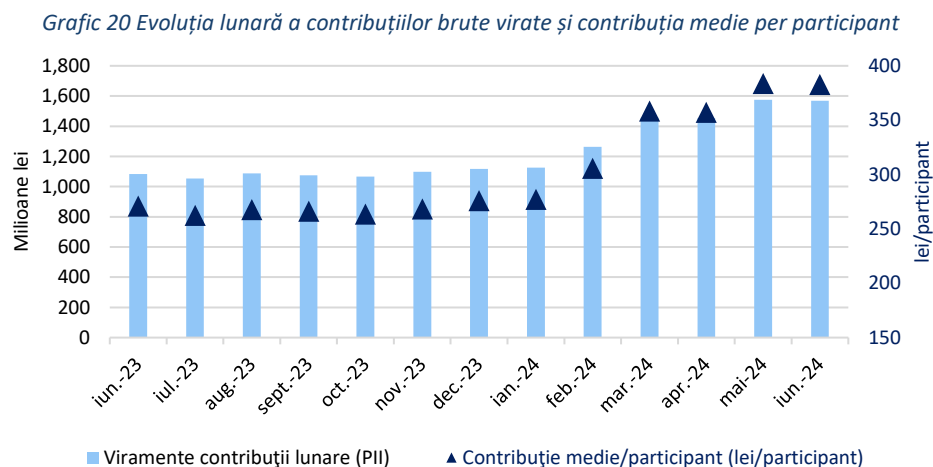
Sursa: prelucrare ASF

Un număr de aproximativ 89.060 de persoane au fost repartizate aleatoriu către un fond de pensii administrat privat în semestrul I 2024, reprezentând 97% din totalul persoanelor nou intrate în sistem.

3.3. Contribuții

De la începutul anului până în luna iunie 2024, au fost virate contribuții brute către fondurile de pensii administrate privat în cuantum de 8,44 miliarde lei, cu 34% mai mult comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior. În luna iunie 2024 au fost virate contribuții brute în cuantum de aproximativ 1,57 miliarde lei, în creștere cu 41% comparativ cu luna decembrie 2023 (1,12 miliarde lei).

Contribuția medie per participant a fost de circa 383 lei în luna iunie 2024, cu 41% mai mult comparativ cu cea înregistrată în aceeași perioadă a anului precedent.

Sursa: prelucrare ASF

Tabel 4 Distribuția pe regiuni a contribuției lunare medii în luna iunie 2024 (lei)

București	529	Olt	383	Brăila	346	Covasna	333
Timiș	483	Constanța	382	Alba	346	Bistrița-Năsăud	329
Cluj	473	Giurgiu	372	Mehedinți	345	Vaslui	328
Ilfov	469	Călărași	371	Sălaj	344	Hunedoara	327
Sibiu	447	Botoșani	370	Caraș-Severin	343	Satu Mare	327
Iași	431	Prahova	369	Dâmbovița	337	Gorj	325
Argeș	417	Teleorman	356	Bihor	336	Vâlcea	323
Dolj	408	Tulcea	352	Buzău	336	Harghita	318
Brașov	399	Neamț	351	Suceava	336	Maramureș	312
Mureș	391	Bacău	350	Arad	334	Vrancea	309
Galați	386	Ialomița	349				

Sursa: prelucrare ASF

Contribuția lunară medie variază puternic în funcție de județ, cele mai mari valori fiind înregistrate în București (529 lei/participant), Timiș (483 lei/participant), Cluj (473 lei/participant), Ilfov (469 lei/participant) și Sibiu (447 lei/participant). Cele mai mici contribuții lunare medii se înregistrează în Harghita (318 lei/participant), Maramureș (312 lei/participant), și Vrancea (309 lei/participant).

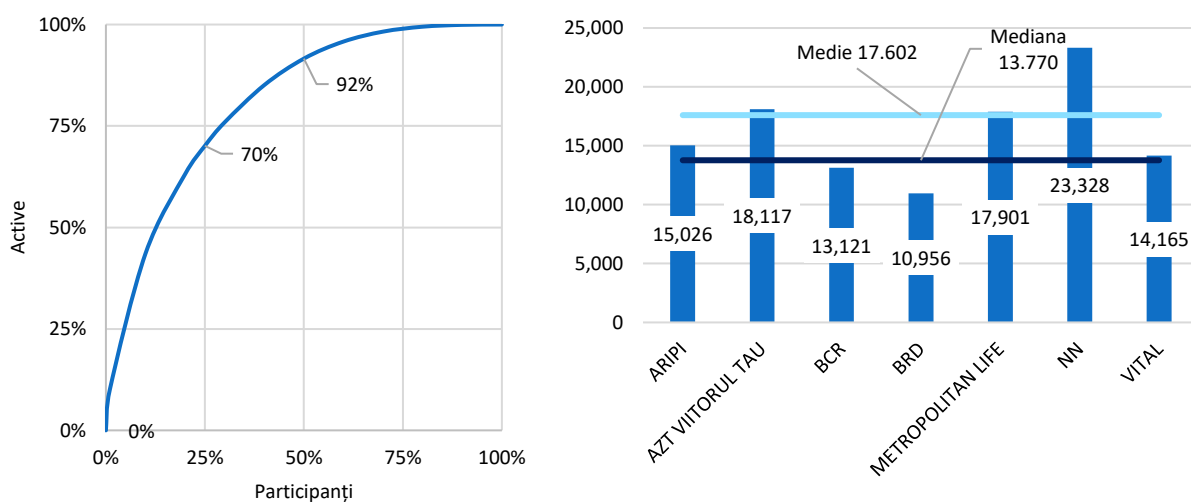
Tabel 5 Distribuția pe regiuni a contribuțiilor totale în luna iunie 2024 (milioane lei)

București	390	Mureș	24	Harghita	12.2	Vrancea	7.4
Cluj	65	Bihor	23	Hunedoara	10.9	Sălaj	7.3
Timiș	60	Bacău	20	Buzău	10.9	Vaslui	7.2
Brașov	36	Galați	19	Vâlcea	10.7	Tulcea	6.1
Sibiu	33	Arad	18	Dambovița	10.4	Teleorman	5.8
Ilfov	33	Suceava	16	Bistrița-Năsăud	9.2	Călărași	5.7
Iași	32	Maramureș	15	Botoșani	9.0	Caraș-Severin	5.5
Prahova	32	Olt	12.8	Gorj	7.8	Ialomița	4.7
Argeș	31	Alba	12.7	Covasna	7.7	Giurgiu	4.5
Constanța	26	Satu Mare	12.6	Brăila	7.4	Mehedinți	4.0
Dolj	25	Neamț	12.6				

Sursa: prelucrare ASF

În ceea ce privește contribuțiile lunare totale, se păstrează diferența accentuată între regiuni, București înregistrând cele mai mari valori (390 milioane lei), urmat de Cluj (65 milioane lei) și Timiș (60 milioane lei). La polul opus se află Ialomița, Giurgiu și Mehedinți înregistrând cele mai scăzute valori (între 4 și 4,7 milioane lei).

Grafic 21 Distribuția cumulată a activelor participanților (stânga) și valoarea medie a activelor per participant în funcție de fond la finalul lunii iunie 2024

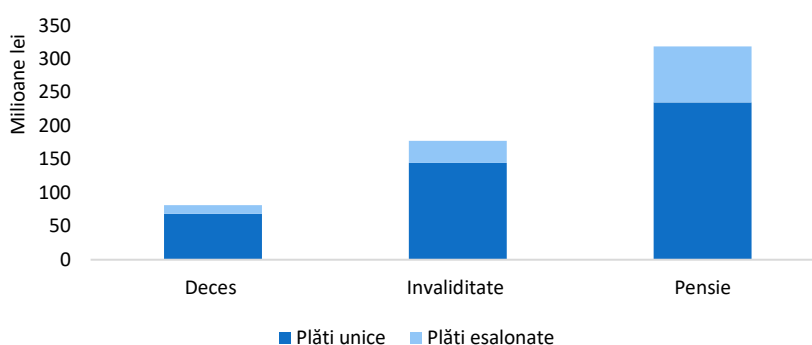
Sursa: prelucrare ASF

Distribuția valorii conturilor participanților arată o concentrare mare, 70% din active fiind deținute de doar 25% din participanți. Cel mai mare cont are o valoare de 2,51 milioane lei, iar cel mai mic are o valoare de 1 leu. Totodată, 20% dintre participanți dețin active sub valoarea de 1.346 lei.

3.4. Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces

Pe parcursul semestrului I al anului 2024 au fost efectuate plăți ale activului personal net în valoare de circa 577 milioane lei către 29.055 participanți sau beneficiari. Din valoarea totală a plăților efectuate, un procent de 55,2% este aferent deschiderii dreptului la pensie, 14,1% ca urmare a decesului participantului și 30,7% ca urmare a invalidității.

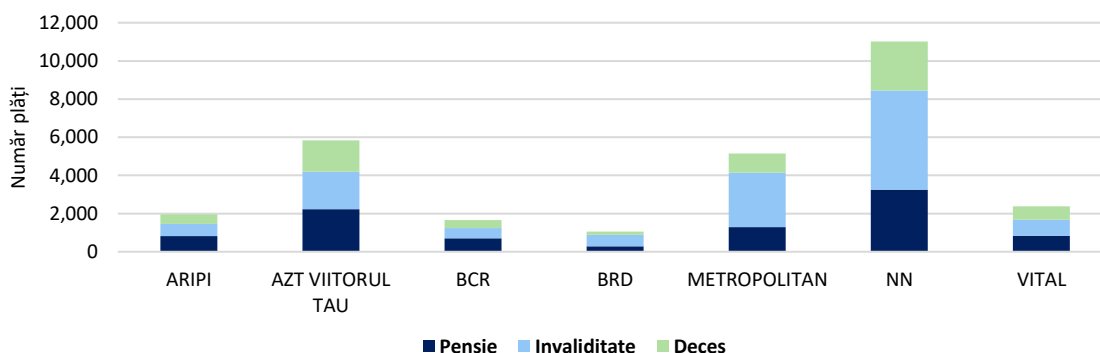
Grafic 22 Valoarea activului net personal plătit în perioada ianuarie-iunie 2024

Sursa: prelucrare ASF

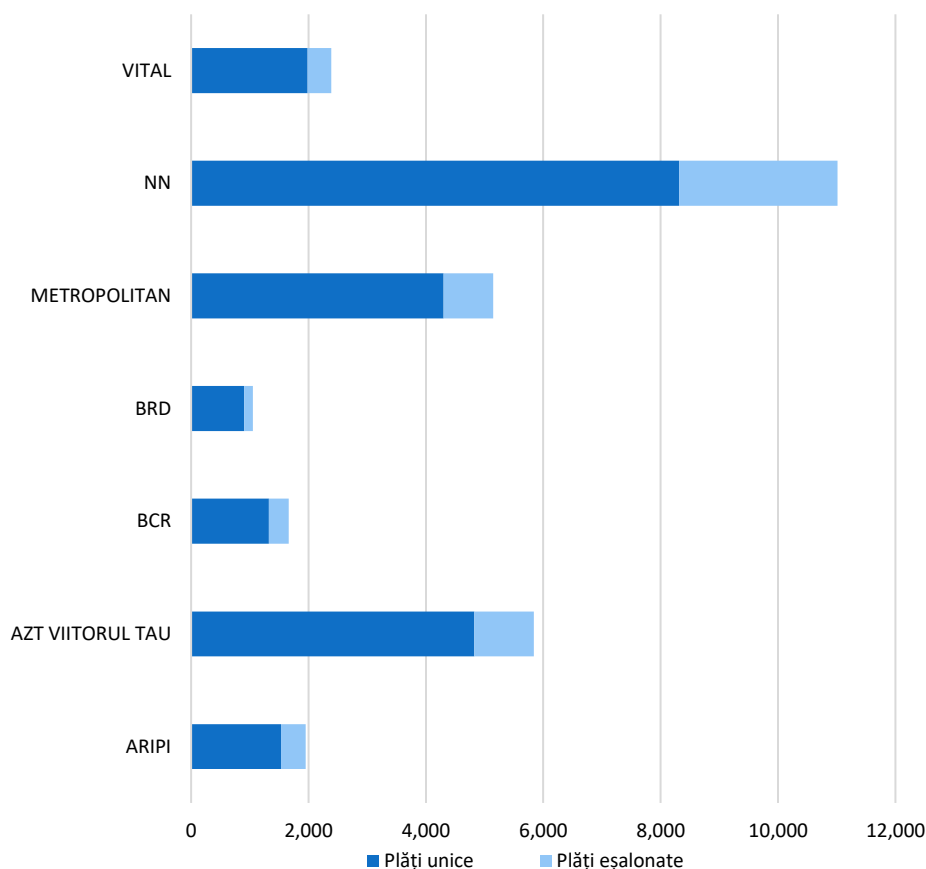
În semestrul I al anul 2024, ca și modalitate de plată a activului personal net, 80% dintre participanți/beneficiari au preferat plățile unice în detrimentul celor eşalonate. Ca urmare a deschiderii dreptului la pensie, au fost efectuate plăți unice în valoare de 235 milioane lei și plăți eşalonate în valoare de circa 83 milioane lei. Au fost înregistrate plăți unice în cuantum de 68,7 milioane lei și plăți eşalonate în cuantum de 12,7 milioane lei către beneficiarii activului personal net ca urmare a decesului participantului. Pentru invaliditate, cuantumul activului net personal plătit a fost de aproximativ 144,6 milioane de lei aferent plăților unice și 32,8 milioane lei prin plăți eşalonate.

Grafic 23 Structura plăților activului personal net în perioada ianuarie-iunie 2024

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 24 Numărul plăților efectuate din fond în funcție de modalitatea de plată în perioada ian. - iun. 2024

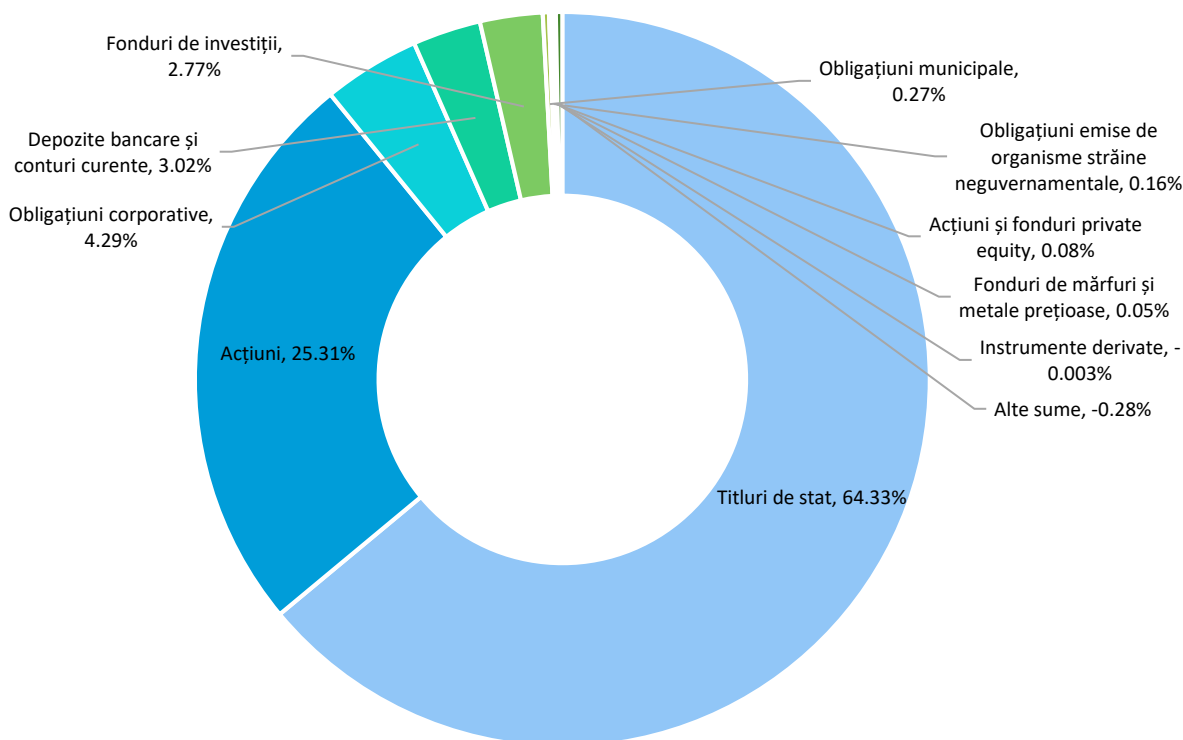
Sursa: prelucrare ASF

Cele mai mari ponderi în totalul plăților activului personal net în semestrul I 2024 au fost înregistrate de FPAP NN (38%), FPAP AZT Viitorul Tău (20%) și FPAP Metropolitan Life (18%), fiind și fondurile cu cel mai mare număr de participanți. Plata pensiei private pe motiv de invaliditate reprezintă ponderea cea mai mare în numărul plăților fondurilor de pensii administrate privat (44%).

3.5. Structura investițiilor

Conform legislației în vigoare, fondurile de pensii private urmează o strategie generală prudentă, investițiile acestora fiind realizate preponderent în obligațiuni suverane, dar și în companii listate pe piața de capital, care sunt transparente și care respectă guvernanta corporativă, stimulând astfel dezvoltarea pieței primare și secundare. Totodată, fondurile de pensii private au un orizont investițional pe termen lung și reprezintă în același timp o sursă stabilă capital pentru finanțarea economiei și a statului român.

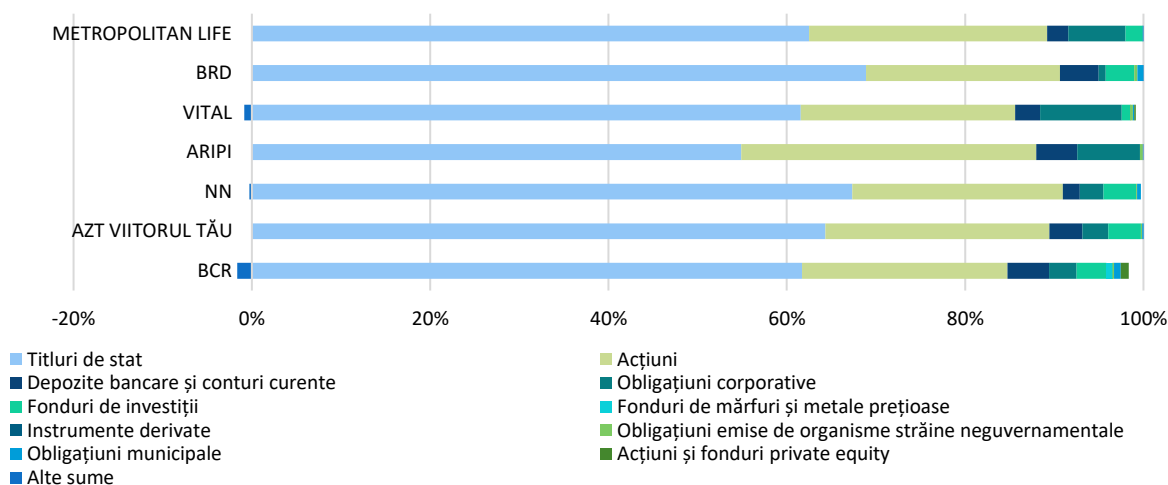
Grafic 25 Structura investițională a tuturor fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2024

Sursa: prelucrare ASF

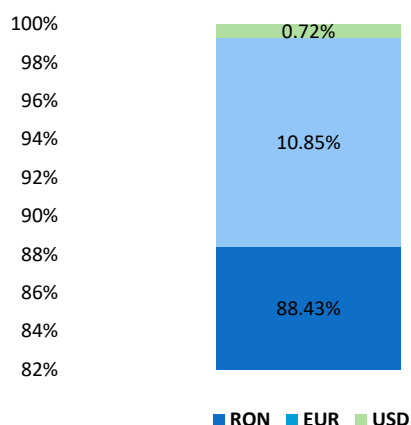
Toate fondurile de pensii administrate privat au investit majoritar în obligațiuni suverane, în procente de peste 54% din activele totale. Dintre cele șapte fonduri de pensii administrate privat, FPAP BRD a investit cel mai mare procent din active în titluri de stat, aproximativ 68.88%. Alte instrumente financiare precum acțiunile sau obligațiunile corporative se regăsesc în portofoliile investiționale ale fondurilor de pensii în procente semnificative.

Grafic 26 Structura portofoliilor investiționale ale fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2024

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 27 Structura valutară a fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2024

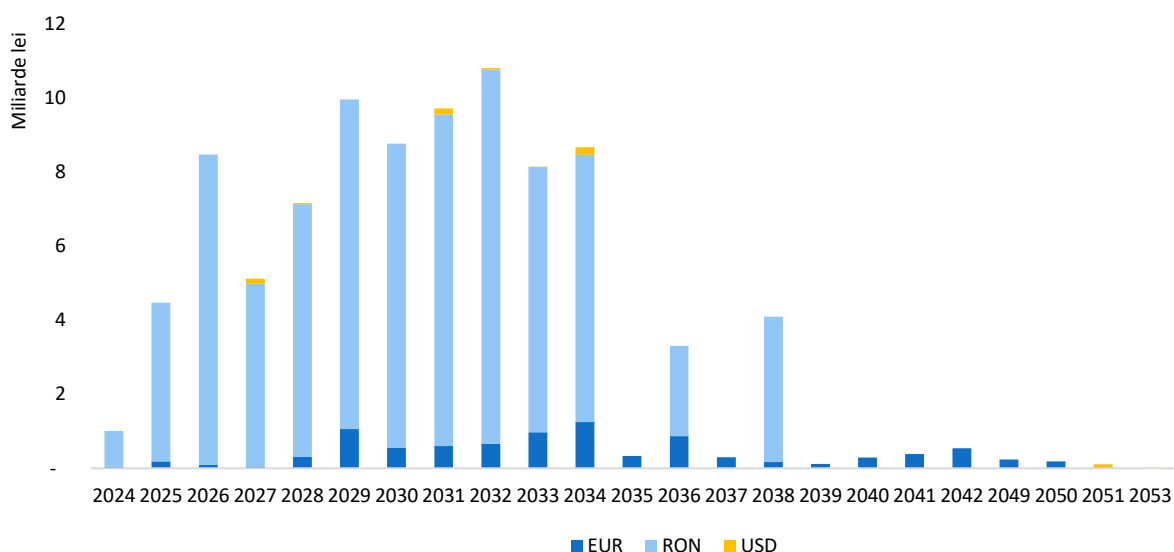

La data de 30 iunie 2024, investițiile denuminate în lei ale fondurilor de pensii administrate privat au înregistrat un procent de aproximativ 88,4%, iar din plasamentele în valută, ponderea cea mai mare au avut-o plasamentele în euro (10,9%) și dolar american (0,72%). Trei fonduri de pensii administrate privat au utilizat instrumente de acoperire a riscului valutar la finalul lunii iunie 2024.

Sursa: prelucrare ASF

Valoarea plasamentelor în titluri de stat ale fondurilor de pensii administrate privat la finalul semestrului I 2024 a fost de 92,19 miliarde de lei. Dintre acestea, titlurile de stat denuminate în lei înregistrează un procent semnificativ (89,3 %), urmate de cele denuminate în euro fiind 9,97% și în dolar american 0,76%. În cazul emisiunilor în lei, cele mai mari valori au fost înregistrate de titlurile de stat cu maturitatea în 2026, 2029, 2030, 2031 și 2032. O mare parte din emisiunile în euro ajung la scadență în 2029 și 2034. Toate titlurile de stat din portofoliile fondurilor de pensii din Pilonul II sunt emise exclusiv de statul român.

Grafic 28 Structura pe valute și scadențe a titlurilor de stat din portofoliile fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2024

Sursa: prelucrare ASF

La finalul lunii iunie 2024, investițiile în obligațiuni corporative au fost în cuantum de 6,14 miliarde lei, având o pondere de 4,29% în totalul activelor fondurilor de pensii administrate privat. Investițiile în obligațiunile emise de organisme străine neguvernamentale s-au situat la un procent de 0,16%, investițiile în obligațiuni municipale fiind de 0,27%.

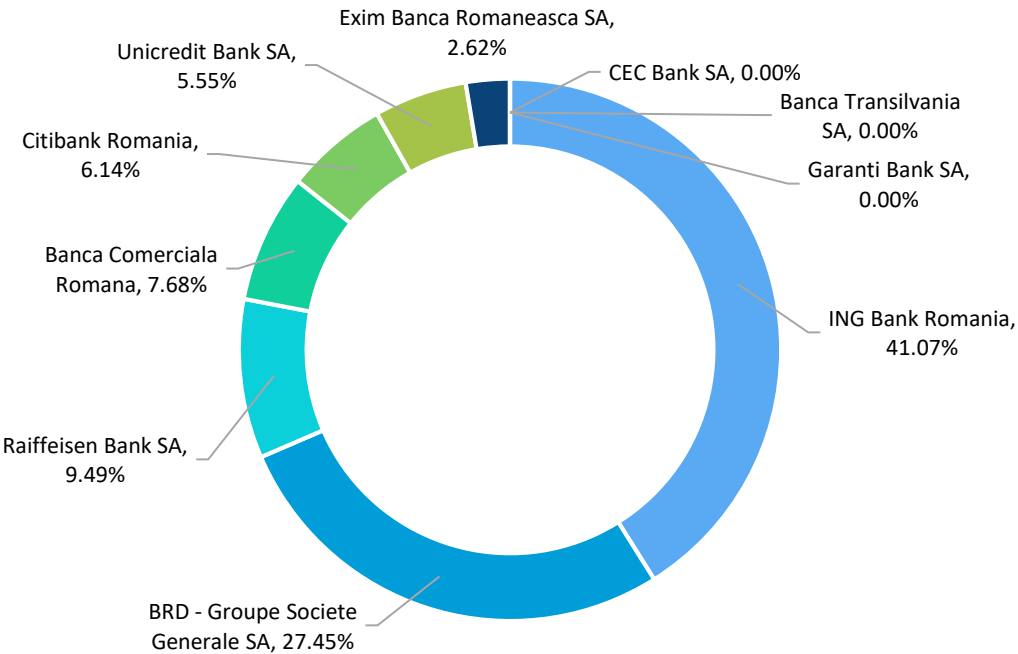
Grafic 29 Structura obligațiunilor corporative în funcție de țara emitenților la 30 iunie 2024

Sursa: prelucrare ASF

Majoritatea emitenților obligațiunilor corporative sunt din România (58%), fiind urmați de emitenți din țări precum SUA (14%), Spania (13%), Franța (7%), Ungaria și Olanda (2%). Fondurile de pensii administrate privat au investit în obligațiuni corporative românești emise de Banca Comercială Română în procent de aproximativ 33% din totalul obligațiunilor corporative, Raiffeisen Bank SA în procent de 18%, UniCredit Bank SA în procent de 3,48%, CEC Bank în procent de 2,53% și Banca Transilvania în procent de 1,24%.

Grafic 30 Emitenții depozitelor bancare și conturilor curente la 30 iunie 2024

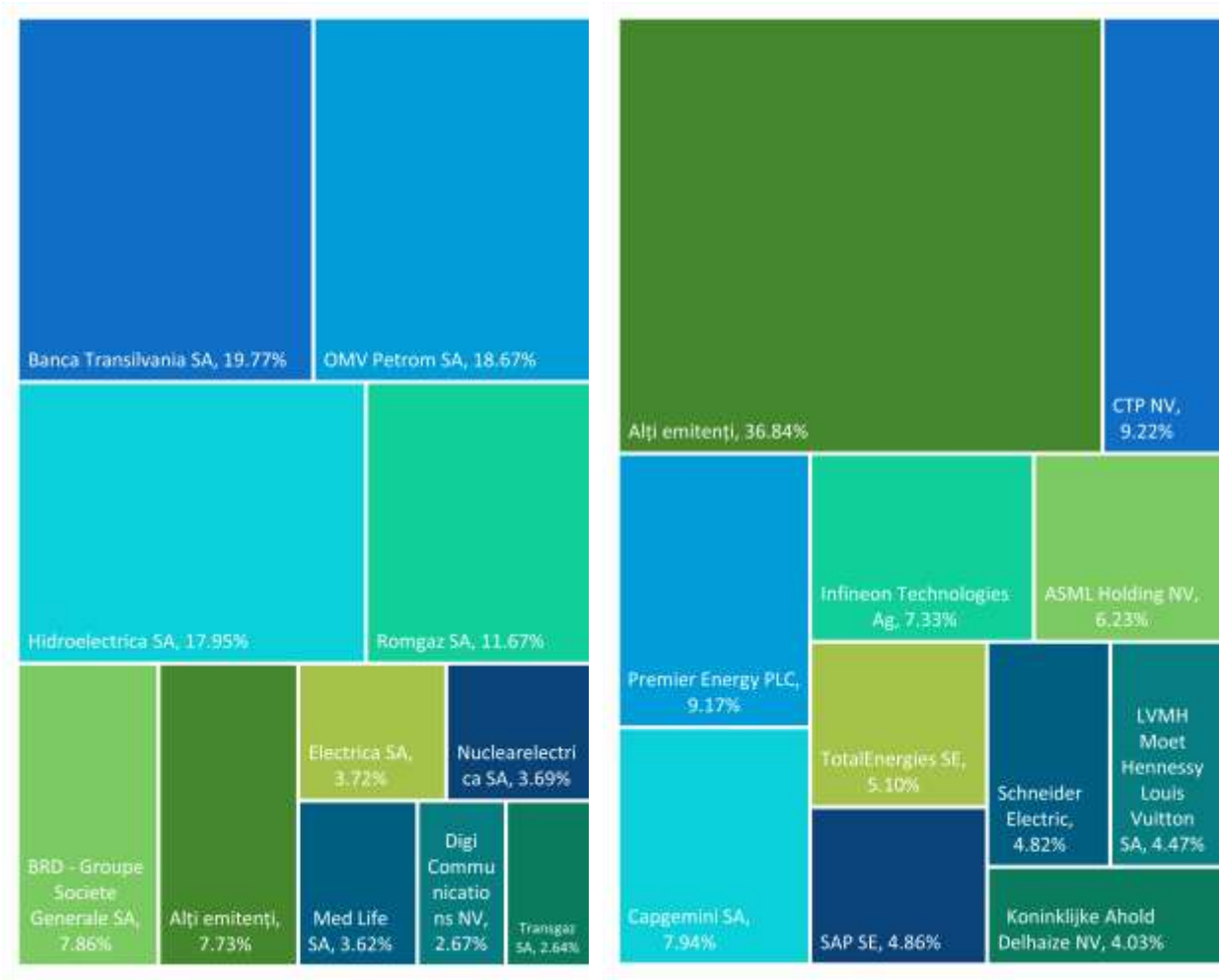

Sursa: prelucrare ASF

Plasamentele fondurilor de pensii administrate privat în depozite bancare și conturi curente, la 30 iunie 2024, se situau în jurul valorii de 4,32 miliarde lei, reprezentând 3% din activele totale. Principalele instituții la care fondurile de pensii administrate privat dețin depozite bancare sau conturi curente sunt: ING Bank România, BRD - Groupe Societe Generale, Raiffeisen Bank și Banca Comercială Română.

Fondurile de pensii administrate privat investesc în emitenți care respectă guvernanța corporativă și sunt transparente. La 30 iunie 2024, sistemul pensiilor administrate privat din România a investit în acțiuni 36,3 miliarde de lei, respectiv un procent de aproximativ 25,31% din activele totale. Cea mai mare parte a emitenților de acțiuni e reprezentată de companii din România (94%), restul fiind emitenți din alte state (6%).

Grafic 31 Emitenții acțiunilor din portofoliile fondurilor de pensii private din Pilonul II, din România (stânga) și din alte state (dreapta) la 30 iunie 2024

Sursa: prelucrare ASF

La 30 iunie 2024, principalii emitenți de acțiuni erau companiile aflate în topul celor mai tranzacționate companii pe segmentul principal la BVB. În ceea ce privește emitenții străini, majoritatea sunt din Franța, Germania, Olanda și Cipru.

Începând cu anul 2013, instrumentele financiare din portofoliile fondurilor de pensii private care se tranzacționează pe piețe financiare sunt evaluate prin marcarea la piață. În această situație, evoluția valorii unitare a activului net a fondurilor de pensii private poate cuprinde pe termen scurt potențiale episoade de volatilitate, fiind influențată de acestea. Prin natura lor, fondurile de pensii private sunt investitori pe termen lung, neavând comportament speculativ, ci mai degrabă unul de păstrare a instrumentelor până la maturitate și încasarea periodică a drepturilor ce li se cuvin aferente acestora (cupoane, dividende etc.).

Pe parcursul istoriei sale, sistemul de pensii private din România a depășit cu bine atât crizele financiare anterioare, cât și alte episoade de volatilitate și de scăderi pe piețele financiare, acesta revenind pe o traiectorie pozitivă la scurt timp. Chiar și în acest context, performanțele anterioare nu pot constitui garanții privind rezultatele viitoare, cu atât mai mult cu cât evoluțiile curente determină multe provocări de ordin structural, având în vedere dinamica geopolitică pe plan global și tranziția către economii sustenabile din punct de vedere climatic.

3.6. Rate de rentabilitate

Rata de rentabilitate a unui fond de pensii administrat privat pe o perioadă reprezintă diferența dintre valoarea unității de fond din ultima zi lucrătoare a perioadei și valoarea unității de fond din ultima zi lucrătoare ce precedă perioada respectivă, totul raportat la valoarea unității de fond din ultima zi lucrătoare ce precedă perioada respectivă. Rata de rentabilitate anualizată a unui fond de pensii administrat privat se măsoară pentru perioada ultimelor 60 de luni anterioare efectuării calculului.

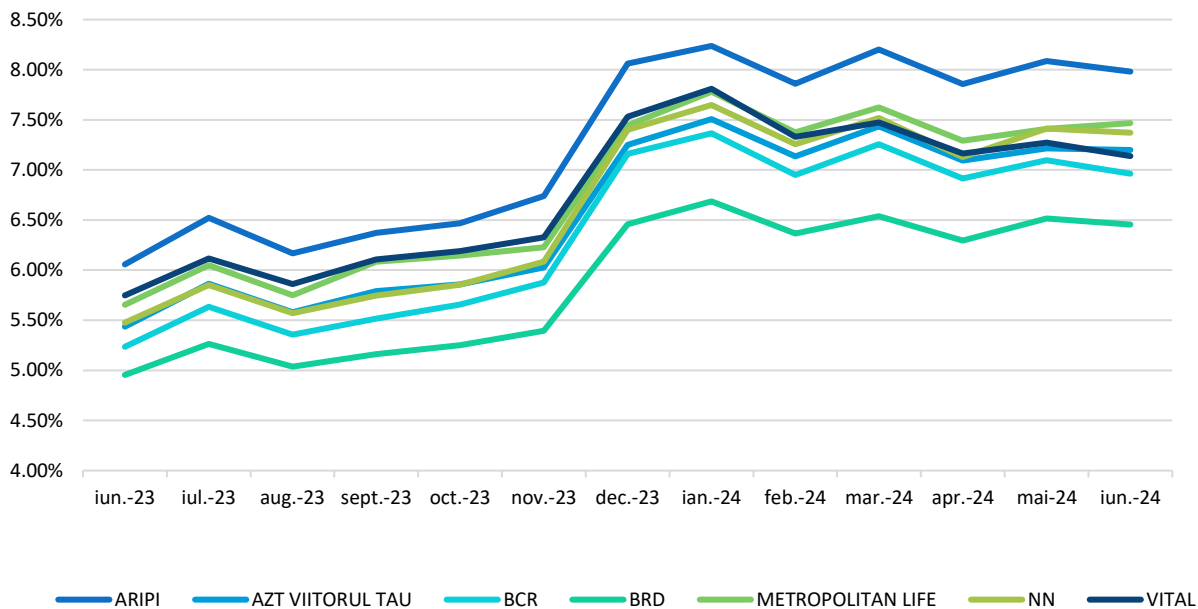
Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii administrate privat au înregistrat următoarele valori la finalul lunii iunie 2024, în creștere comparativ cu aceeași lună a anului anterior:

Tabel 6 Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii administrate privat

Denumire fond de pensii administrat privat	Iunie 2023	Iunie 2024
ARIPI	6.0573%	7.9809%
AZT VIITORUL TAU	5.4361%	7.1983%
BCR	5.2351%	6.9612%
BRD	4.9545%	6.4543%
METROPOLITAN LIFE	5.6543%	7.4665%
NN	5.4765%	7.3726%
VITAL	5.7481%	7.1383%

Sursa: ASF

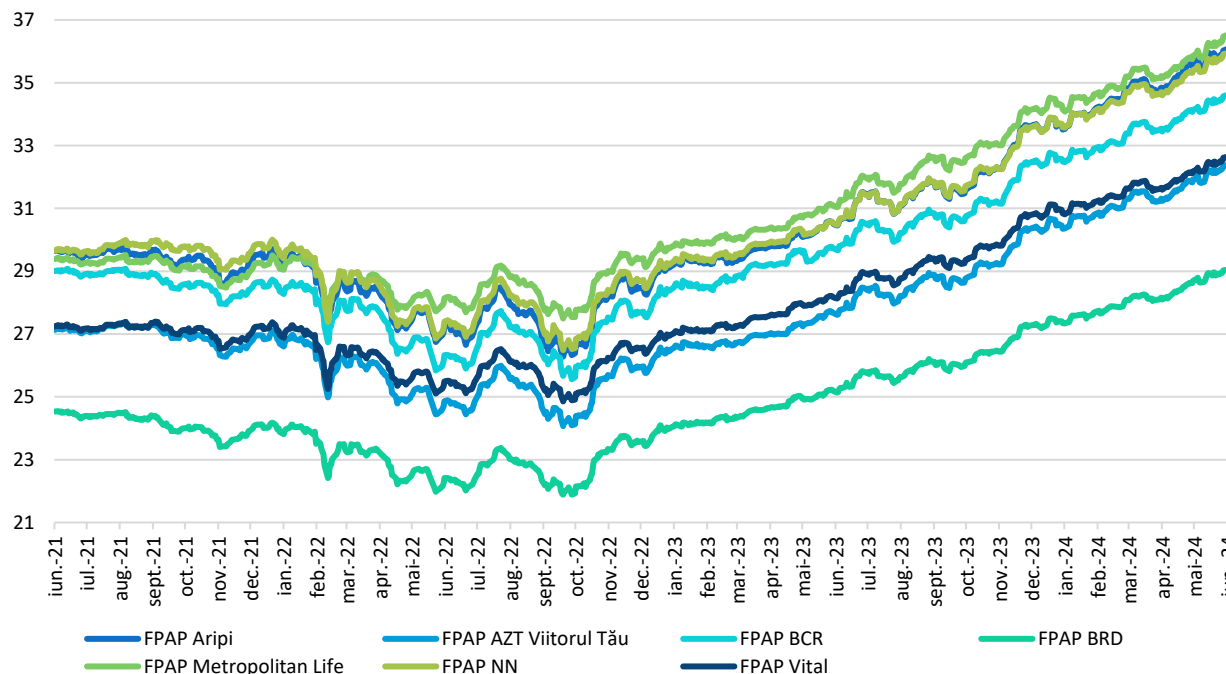
Grafic 32 Evoluția ratelor de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii administrate privat

Sursa: prelucrare ASF

Valoarea unității de fond (VUAN) reprezintă raportul dintre valoarea activului net al fondului de pensii la o anumită dată și numărul total de unități ale fondului la aceeași dată. Pe parcursul semestrului I al anului 2024, valorile unitare ale activelor nete și-au continuat tendințele de creștere.

Grafic 33 Evoluția Valorilor Unitare ale Activelor Nete ale fondurilor de pensii din Pilonul II (lei)

Sursa: prelucrare ASF

3.7. Depozitarii fondurilor de pensii administrate privat

Pe Pilonul II se menține un nivel ridicat de concentrare a depozitarilor fondurilor de pensii administrate privat, BRD – GSG SA având o cotă de piață de 81%, urmat de Raiffeisen Bank SA (14%).

Tabel 7 Depozitarii fondurilor de pensii administrate privat

Depozitar	Fond de pensii	% Active Pilon II
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPAP NN	34%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPAP AZT VIITORUL TAU	21%
RAIFFEISEN BANK SA	FPAP METROPOLITAN LIFE	14%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPAP VITAL	10%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPAP ARIPI	9%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPAP BCR	7%
BANCA COMERCIALĂ ROMÂNĂ SA	FPAP BRD	4%

Sursa: prelucrare ASF

4. Fondurile de pensii facultative – Pilonul III

La finalul lunii iunie 2024, zece fonduri de pensii facultative erau înscrise în Registrul Electronic al Autorității de Supraveghere Financiară, fiind administrate de opt societăți de administrare a fondurilor de pensii private. Activitatea de depozitare și custodie a activelor fondurilor de pensii facultative este realizată de doi depozitari.

Valoarea totală a activelor fondurilor de pensii facultative a fost de 5,33 miliarde lei la finalul lunii iunie 2024, în creștere cu aproximativ 30% comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent și cu 12% raportat la finalul lunii decembrie 2023. Numărul de participanți înregistrați în sistemul pensiilor facultative, la 30 iunie 2024, a fost de 761.955 persoane, în creștere cu 14% față de aceeași perioadă a anului 2023.

La nivelul Pilonului III, contribuția medie a participanților la 30 iunie 2024, a fost de aproximativ 160 lei/participant, în creștere cu 1,4% față de aceeași perioadă a anului anterior. În perioada ianuarie - iunie 2024, contribuțiile virate în sistemul de pensii facultative au fost în cuantum de aproximativ 346 milioane lei, în creștere cu 21% față de aceeași perioadă a anului 2023.

La finalul lunii iunie 2024, titlurile de stat și acțiunile au rămas principalele instrumente financiare în care au investit fondurile de pensii facultative. Plasamentele în titluri de stat au reprezentat 64,8%, în scădere față de nivelul de 66,7% înregistrat la 31 decembrie 2023. Totodată, investițiile în acțiuni au reprezentat un procent de 26,9% din valoarea totală a activelor fondurilor de pensii din Pilonul III, în topul clasamentului fiind OMV Petrom, Banca Transilvania, Hidroelectrică, Romgaz și BRD Groupe Societe Generale. De asemenea, ponderi importante erau investite și în obligațiuni corporative (3,5%) și fonduri de investiții (2,1%), procentul depozitelor bancare și al conturilor curente fiind de 2,0%.

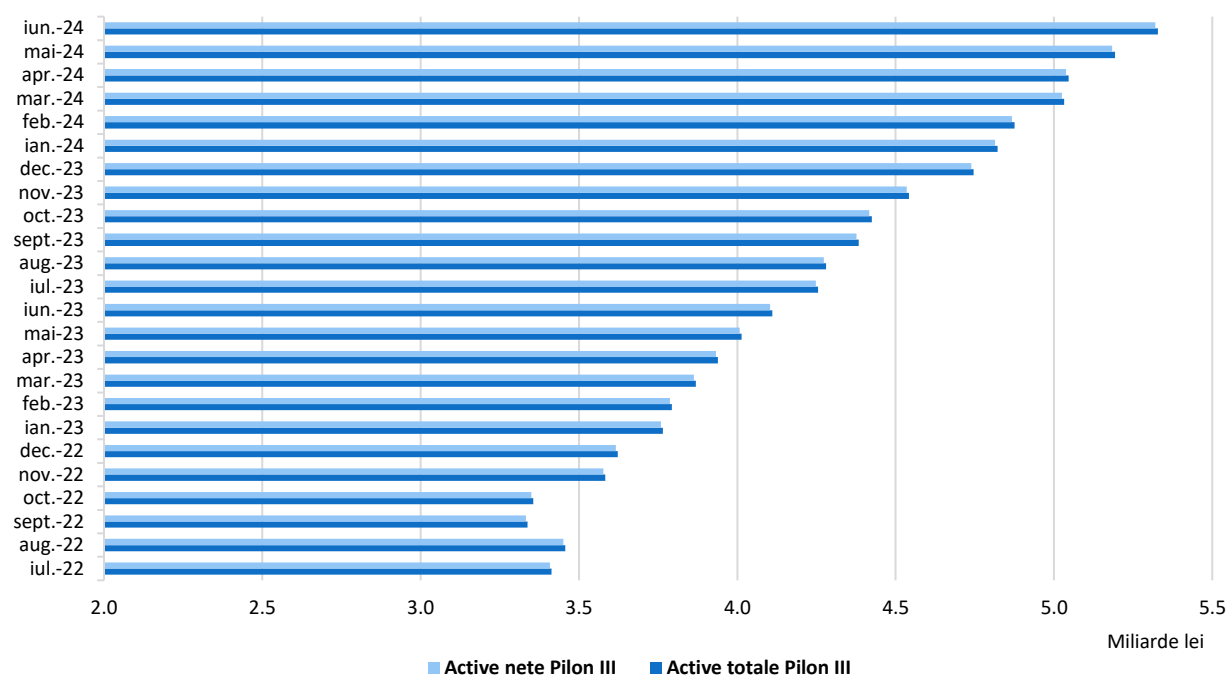
Rata medie ponderată de rentabilitate a tuturor fondurilor de pensii facultative cu grad de risc ridicat a fost 7,2% în iunie 2024, în timp ce rata medie ponderată de rentabilitate a tuturor fondurilor de pensii facultative cu grad de risc mediu a înregistrat un nivel de 5,78%.

La finalul lunii iunie 2024, valoarea medie a unui cont în sistemul pensiilor facultative era de 6.982 lei, cu 13,4% mai mare comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent. În perioada ianuarie-iunie 2024 au fost efectuate plăți ale activului personal net în cuantum de 76 milioane lei către 5.934 de participanți și beneficiari.

4.1. Valoarea activelor

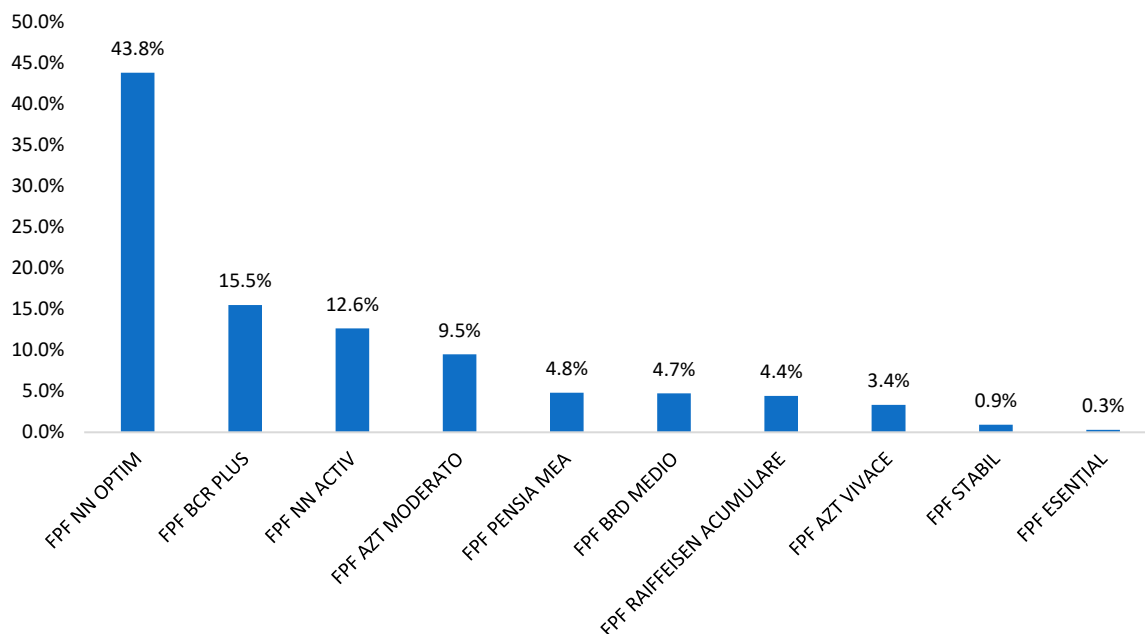
La finalul lunii iunie 2024, valoarea totală a activelor fondurilor de pensii facultative a fost de 5,33 miliarde lei, fiind în creștere cu aproximativ 30% comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior, în timp ce valoarea activelor nete era de 5,32 miliarde de lei.

Grafic 34 Valoarea activelor fondurilor de pensii facultative

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 35 Cota de piață a fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2024 în funcție de activele totale

Sursa: prelucrare ASF

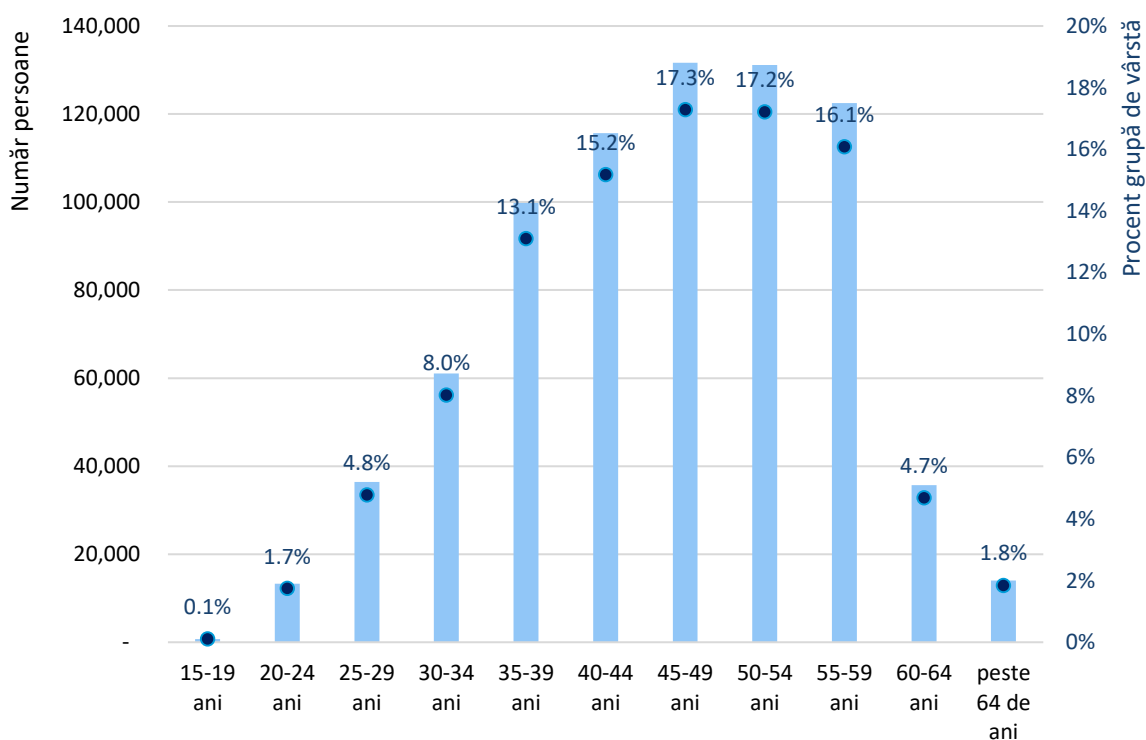
Se observă o concentrare a fondurilor de pensii facultative chiar mai puternică decât în cazul fondurilor de pensii administrate privat (pilonul II), fondurile administrate de NN ASIGURĂRI deținând 56% din piață.

4.2. Participanți

La finalul lunii iunie 2024, numărul total al participanților din sistemul de pensii facultative a fost de 761.955 de persoane, în creștere cu 14% comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior. De la începutul anului până în luna iunie, inclusiv, s-au înregistrat în sistem aproximativ 57.743 de persoane, cu 25% mai mult față aceeași perioadă a anului precedent. Primele trei fonduri de pensii facultative în funcție de numărul de participanți, FPF NN Optim (35%), FPF BCR Plus (20%) FPF Raiffeisen Acumulare (11%) au acumulat un procent de aproximativ 65% din numărul total de persoane înregistrate în sistem.

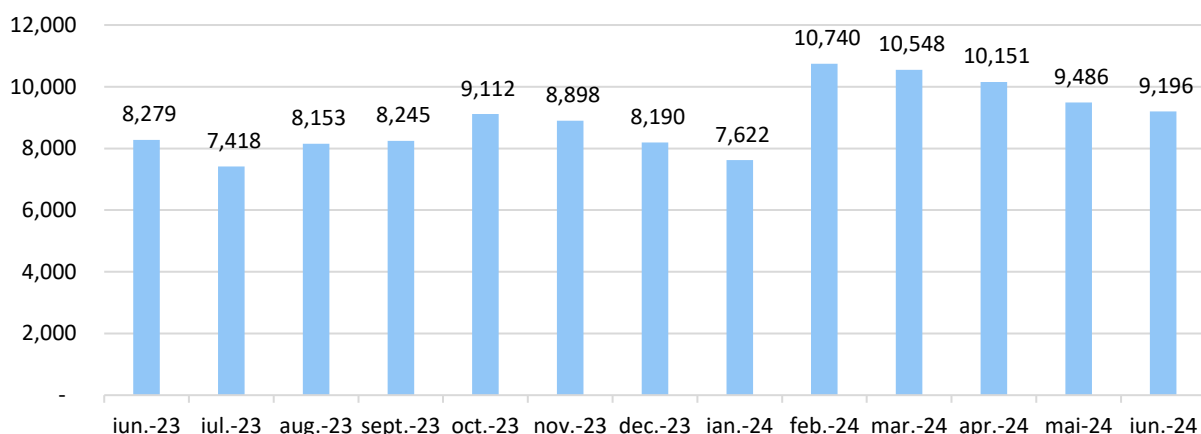
Pe parcursul ultimelor luni, structura participanților în funcție de vârsta acestora și de genul lor a rămas relativ constantă. În ceea ce privește distribuția pe grupe de vârstă, la 30 iunie 2024, ponderea participanților cu vârsta cuprinsă între 15-29 ani a fost de 6,6% din totalul participanților, ponderea celor cu vârstă cuprinsă între 30 și 44 ani a fost de 36,3% și ponderea celor de peste 45 ani a fost de 57,1%. Distribuția participanților pe gen rămâne constantă, ponderea participanților de genul feminin în numărul total de participanți fiind de 50,6%, iar ponderea persoanelor de gen masculin de 49,4%.

Grafic 36 Structura pe vârste a participanților la 30 iunie 2024

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 37 Evoluția lunară a numărului de participanți nou intrați în sistemul pensiilor facultative (persoane)

Sursa: prelucrare ASF

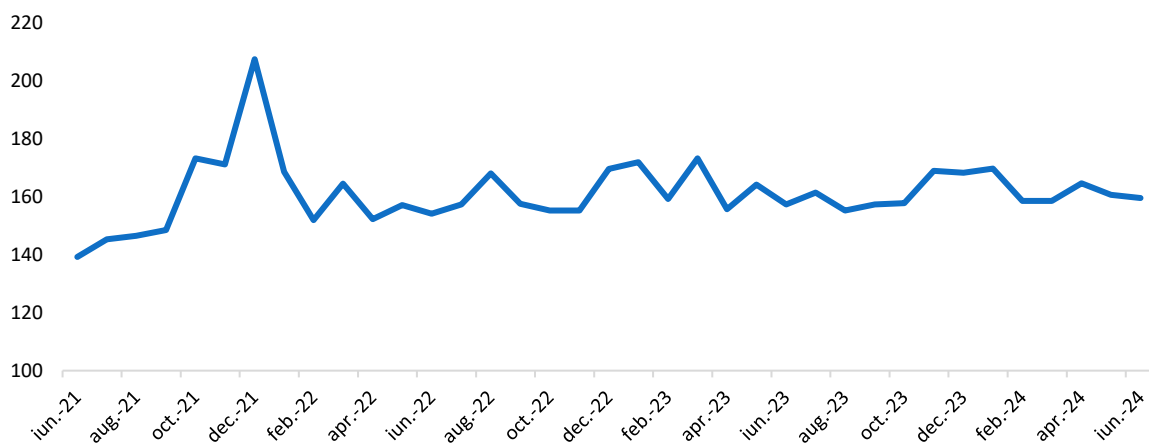
Numărul total de participanți nou intrați în sistem în perioada ianuarie - iunie 2024, a atins nivelul de 57.743 persoane, în creștere cu 25% față de nivelul înregistrat anul anterior.

4.3. Contribuții

De la începutul anului până în luna iunie 2024, inclusiv, au fost virate contribuții brute către fondurile de pensii facultative în valoare de 346 milioane lei, în creștere cu 21% comparativ cu aceeași perioadă a anului 2023. În luna iunie 2024 au fost virate contribuții brute în cuantum de aproximativ 56,7 milioane lei, cu 15% mai mult, comparativ cu luna iunie 2023.

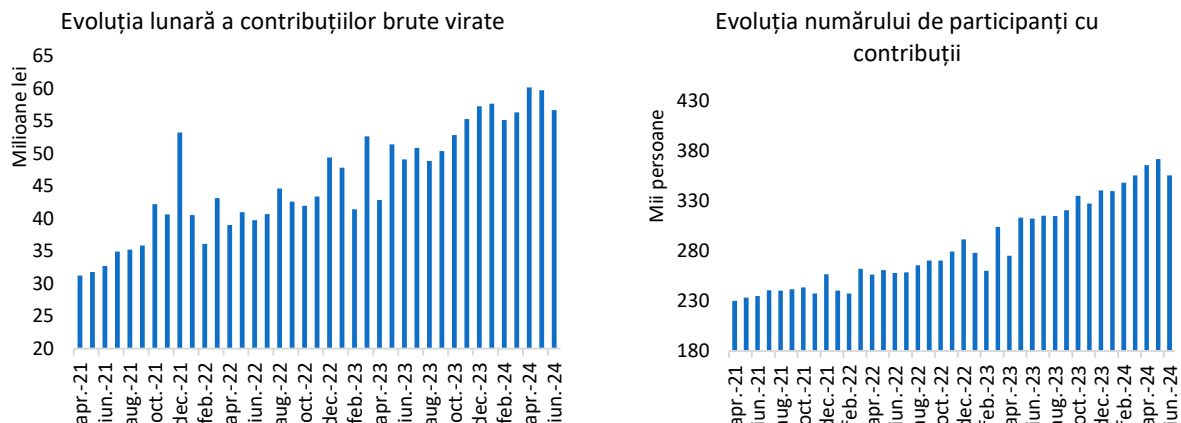
Contribuția medie per participant a fost de circa 160 lei în luna iunie 2024, cu 1,4% mai mare față de aceeași perioadă a anului precedent.

Grafic 38 Evoluția lunară a contribuțiilor medii brute virate

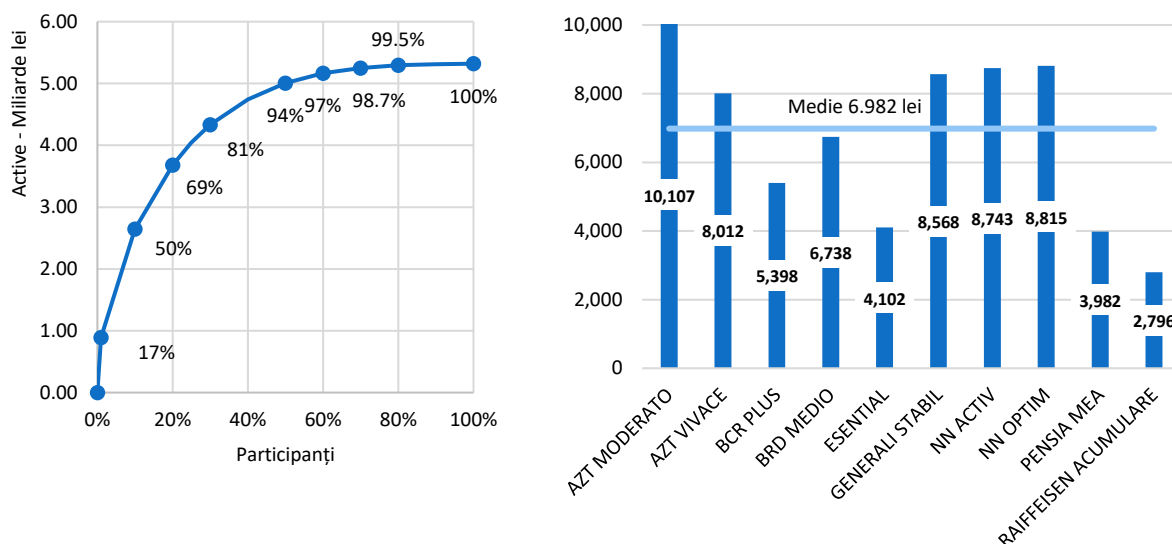
Sursa: prelucrare ASF

Grafic 39 Evoluția lunară a contribuțiilor brute virate (stânga) și a numărului de participanți cu contribuții (dreapta)

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 40 Distribuția cumulată a activelor participanților (stânga) și valoarea medie a activelor per participant în funcție de fond la finalul lunii iunie 2024

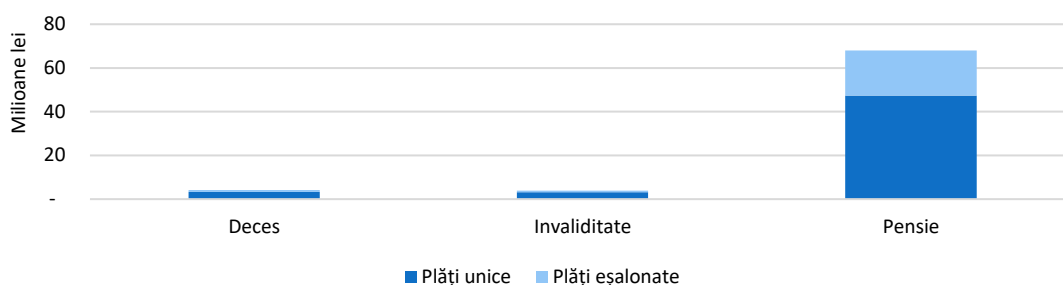
Sursa: prelucrare ASF

Valoarea medie a conturilor participanților înregistrează o variație semnificativă între diferitele fonduri, cu valori cuprinse între 2.796 lei și 10.107 lei. Ca și în cazul pilonului II, valoarea activelor deținute de participanți înregistrează o concentrare ridicată, un procent de 10% din participanți totalizând 50% din active. Cea mai mare valoare a unui cont este de 2,13 milioane lei, în timp ce 20% din participanți dețin active în valoare de sub 441 lei.

4.4. Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces

Pe parcursul semestrului I al anului 2024, au fost efectuate plăți ale activului personal net în cuantum de aproximativ 76 milioane lei către 5.934 participanți sau beneficiari. Din valoarea totală a plăților efectuate, un procent de 89,4% este aferent deschiderii dreptului la pensie, 5,4% ca urmare a decesului participantului și 5,2% ca urmare a invalidității.

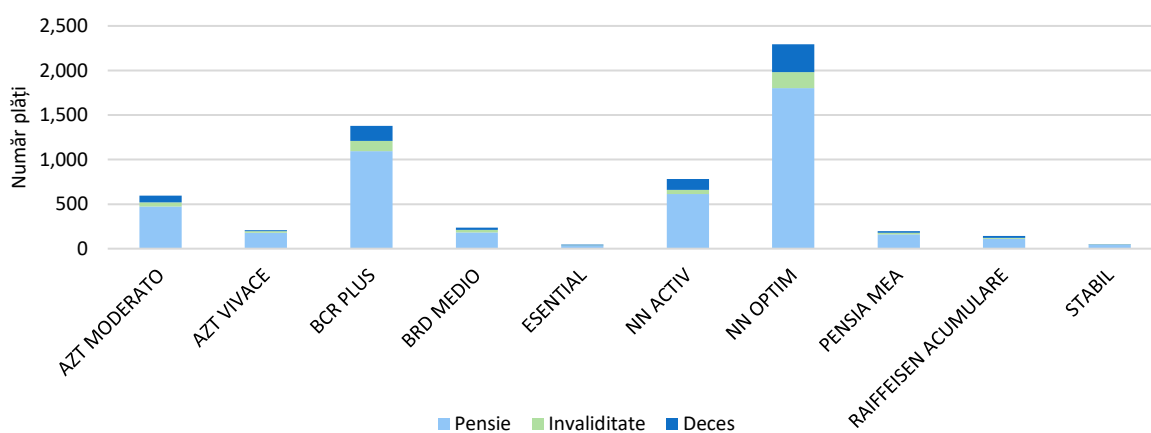
Grafic 41 Valoarea activului net personal plătit în perioada ianuarie-iunie 2024

Sursa: prelucrare ASF

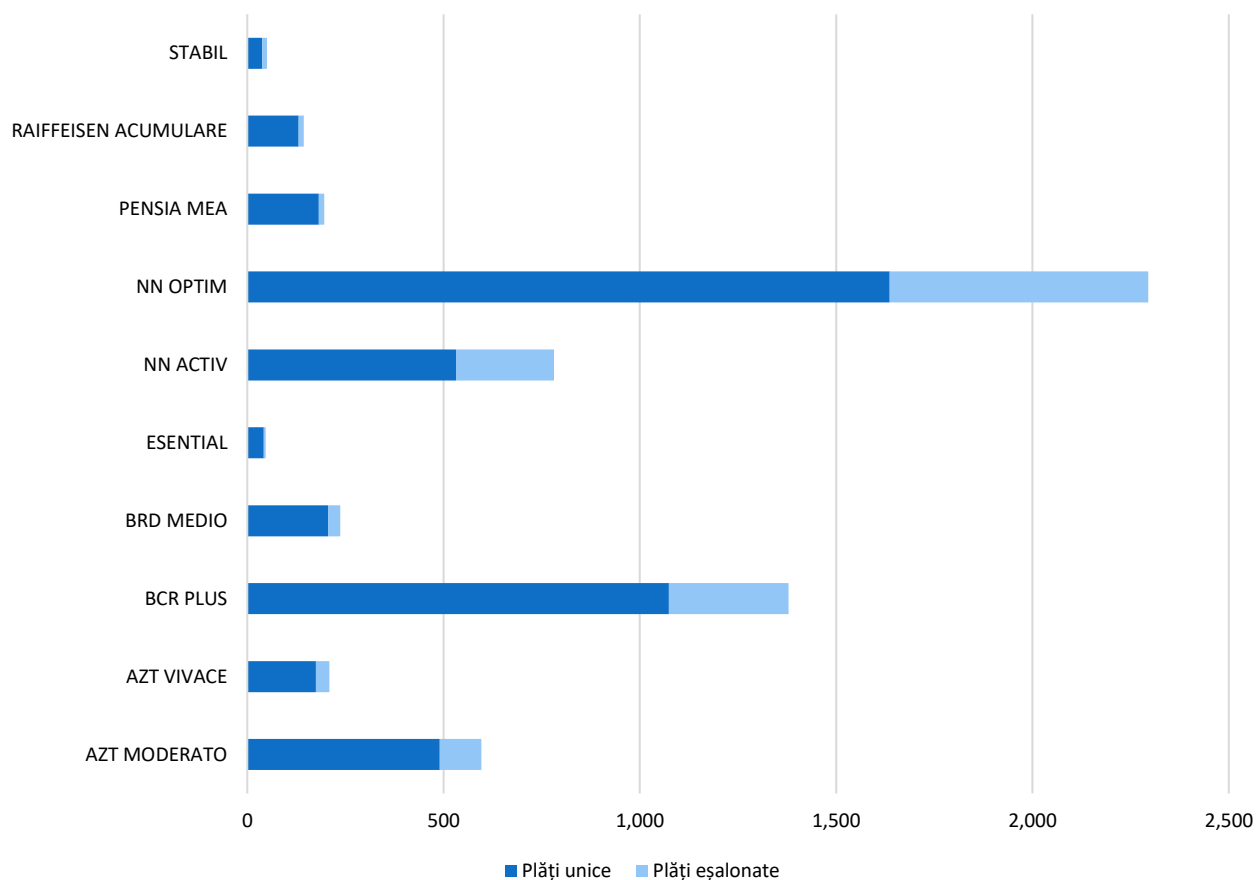
Modalitatea de plată a activului personal net preferată de către participanți/beneficiari în semestrul I al anului 2024 a fost plata unică, reprezentând un procent de 76% din totalul numărului de plăți efectuate de fondurile de pensii facultative. Ca urmare a deschiderii dreptului la pensie, au fost efectuate plăți unice în valoare de 47,4 milioane lei și plăți eşalonate în valoare de 20,7 milioane lei. Au fost înregistrate plăți unice în cuantum de 3,33 milioane de lei și plăți eşalonate în cuantum de 0,8 mil de lei către beneficiarii activului personal net ca urmare a decesului participantului. Pentru situații de invaliditate, cuantumul activului net personal plătit a fost de aproximativ 3,19 milioane lei aferent plăților unice și 0,77 mil de lei prin plăți eşalonate.

Grafic 42 Structura plăților activului personal net în perioada ianuarie-iunie 2024

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 43 Numărul plăților efectuate din fond în funcție de modalitatea de plată în perioada ian. - iun. 2024

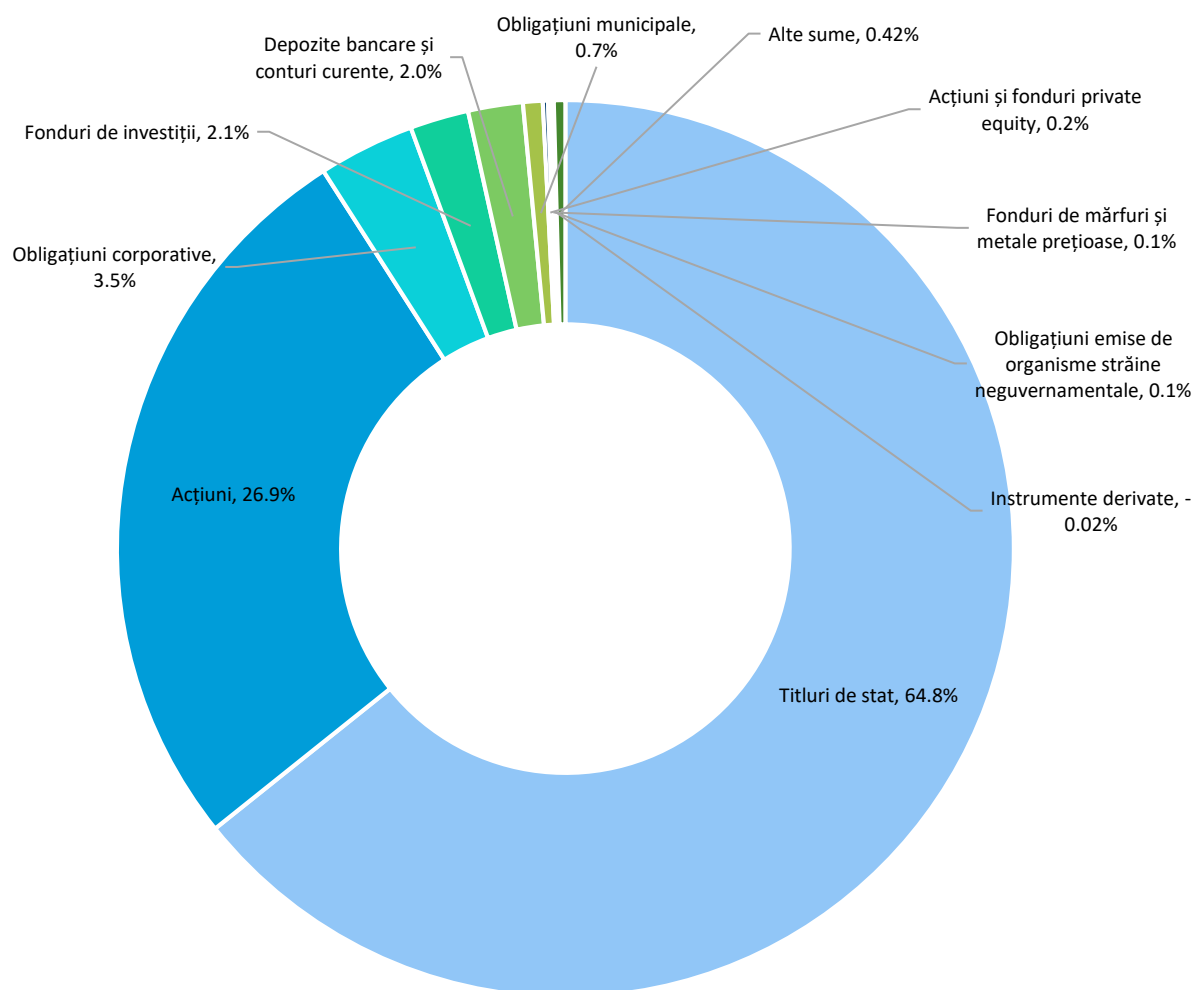
rsa: prelucrare ASF

Cele mai mari ponderi în totalul plăților activului personal net în semestrul I al anului 2024 au fost înregistrate de FPF NN Optim (39%), FPF BCR Plus (23%) și FPF NN Activ (13%). Deschiderea dreptului la pensie reprezintă ponderea cea mai mare în plățile fondurilor de pensii facultative (79%).

4.5. Structura investițiilor

La finalul lunii iunie 2024, titlurile de stat și acțiunile au rămas principalele instrumente financiare în care au investit fondurile de pensii facultative. Investițiile în titluri de stat au reprezentat 64,8% din totalul activelor iar cele în acțiuni 26,9%. O altă categorie importantă de active financiare în care au investit fondurile de pensii facultative este reprezentată de obligațiunile corporative (3,5%), fondurile de investiții (2,1%) și depozitele bancare (2%).

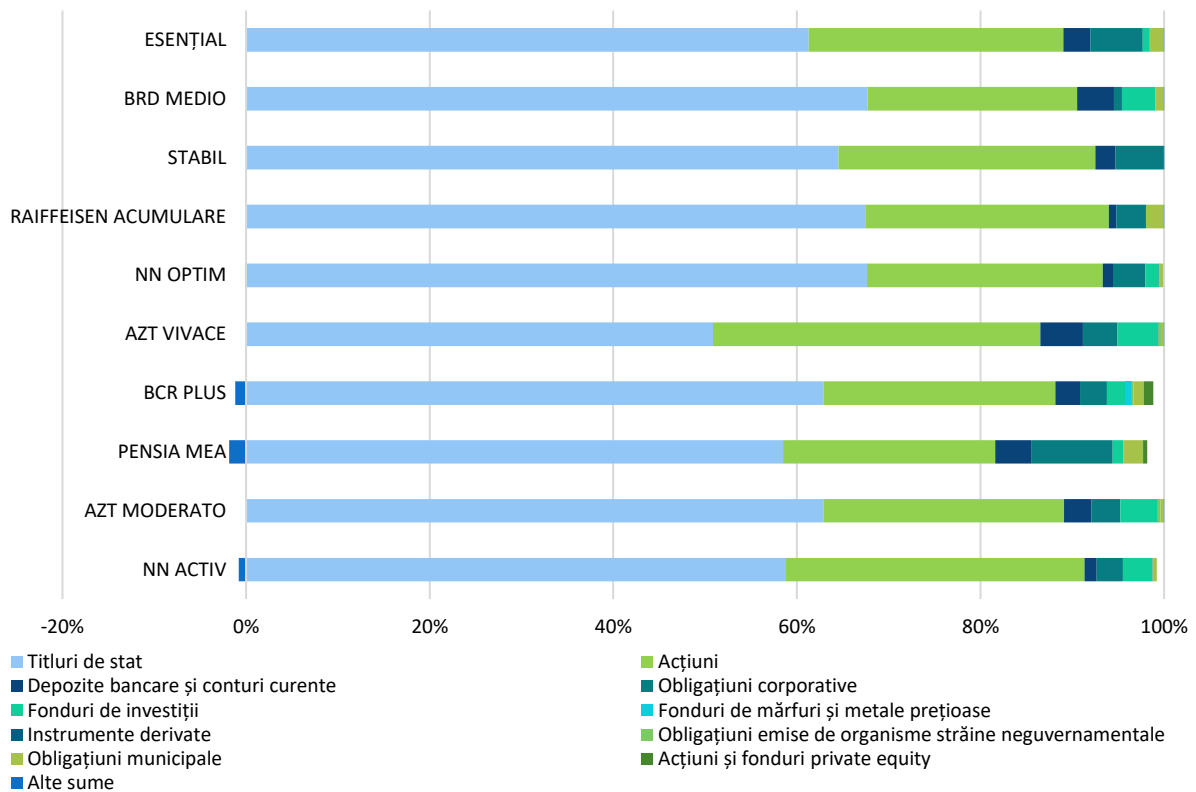
Grafic 44 Structura investițională a tuturor fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2024

Sursa: prelucrare ASF

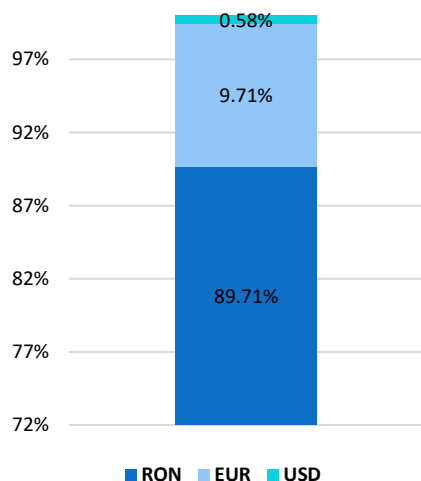
Toate fondurile de pensii facultative au investit majoritar în titluri de stat, în procente de peste 50% din activele totale. Dintre cele zece fonduri de pensii facultative, FPF Raiffeisen Acumulare, FPF NN Optim și FPF BRD Medio au investit cel mai mare procent în titluri de stat, având niveluri cuprinse între 67,46% și 67,76%. Alte instrumente financiare precum acțiunile sau obligațiunile corporative se regăsesc în portofoliile investiționale ale fondurilor de pensii facultative în procente relevante.

Grafic 45 Structura portofoliilor investiționale ale fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2024

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 46 Structura valutară a fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2024

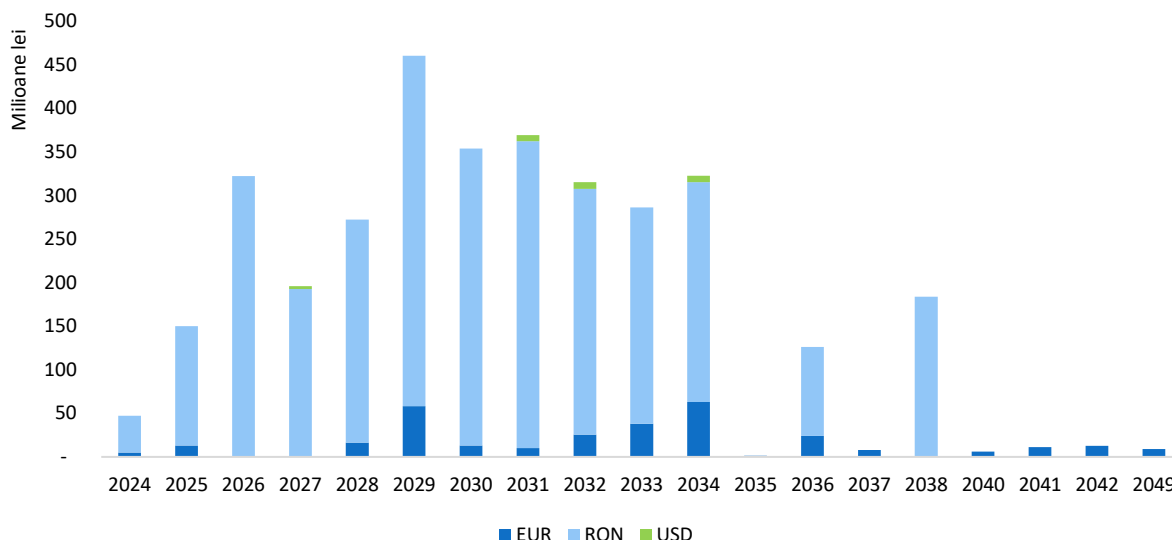

La finalul lunii iunie 2024, investițiile locale ale fondurilor de pensii facultative au înregistrat un procent de aproximativ 90%, iar din plasamentele în valută, ponderea cea mai mare au avut-o cele în euro (9,71%) și dolar american (0,58%). Patru fonduri de pensii facultative au utilizat instrumente de acoperire a riscului valutar în la finalul lunii iunie 2024.

Sursa: prelucrare ASF

Valoarea titlurilor de stat deținute de fondurile de pensii facultative era de 3,45 miliarde de lei, la finalul lunii iunie 2024. Dintre acestea, titlurile de stat denuminate în lei înregistrează un procent semnificativ (90,1%), urmate de cele denuminate în euro fiind 9,1% și în dolar american 0,7%. În cazul emisiunilor în lei, cele mai mari valori au fost înregistrate de titlurile de stat cu data maturității în 2026, 2029, 2030 și 2031, în timp ce aproximativ 38% din emisiunile în euro ajung la scadență în 2029 și 2034.

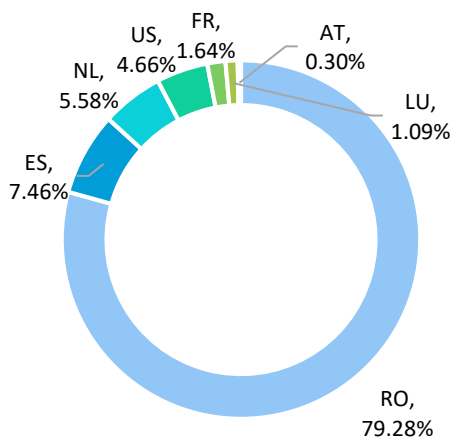
Grafic 47 Structura pe valute și scadențe a titlurilor de stat din portofoliile fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2024

Sursa: prelucrare ASF

La finalul lunii iunie 2024, investițiile în obligațiuni corporative au fost în cuantum de aproximativ 186 de milioane de lei, cu o pondere de circa 3,5% în totalul activelor fondurilor de pensii facultative. Investițiile în obligațiunile emise de organisme străine neguvernamentale au atins un procent de circa 0,1%, investițiile în obligațiuni municipale fiind de 0,7%.

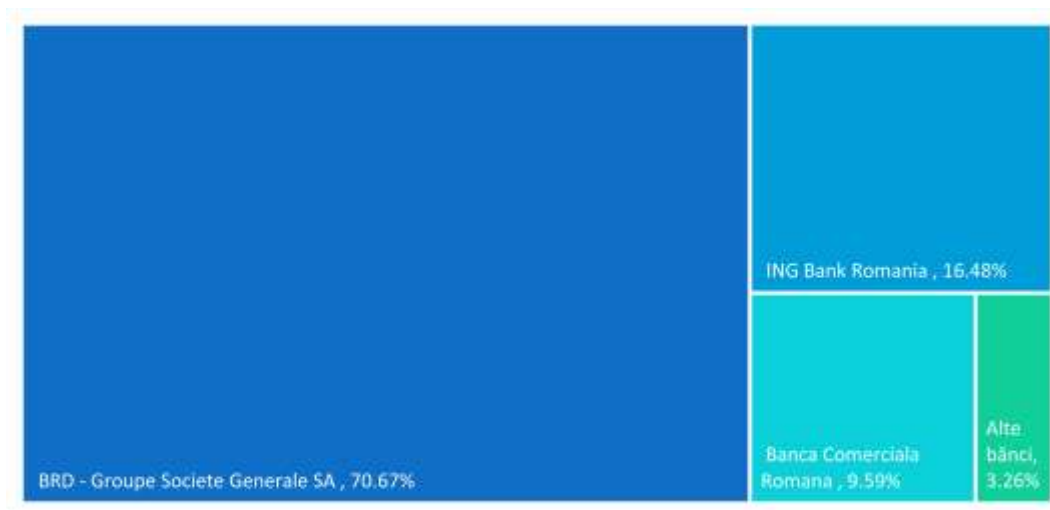
Grafic 48 Structura obligațiunilor corporative în funcție de țara emitenților la 30 iunie 2024

Sursa: prelucrare ASF

Din totalul obligațiunilor corporative, fondurile de pensii facultative au investit 79% în instrumente românești, 7,5% în obligațiuni corporative emise de emitenți din Spania, respectiv 5,6% în obligațiuni corporative emise de companii din Olanda. Principalele obligațiuni corporative în care au investit fondurile de pensii facultative sunt emise de Banca Comercială Română în procent de 44,6% din totalul obligațiunilor corporative, urmate de cele emise de Raiffeisen Bank SA (16,6%) și de către Unicredit Bank SA (12,4%).

Grafic 49 Emițenții depozitelor bancare și conturilor curente la 30 iunie 2024

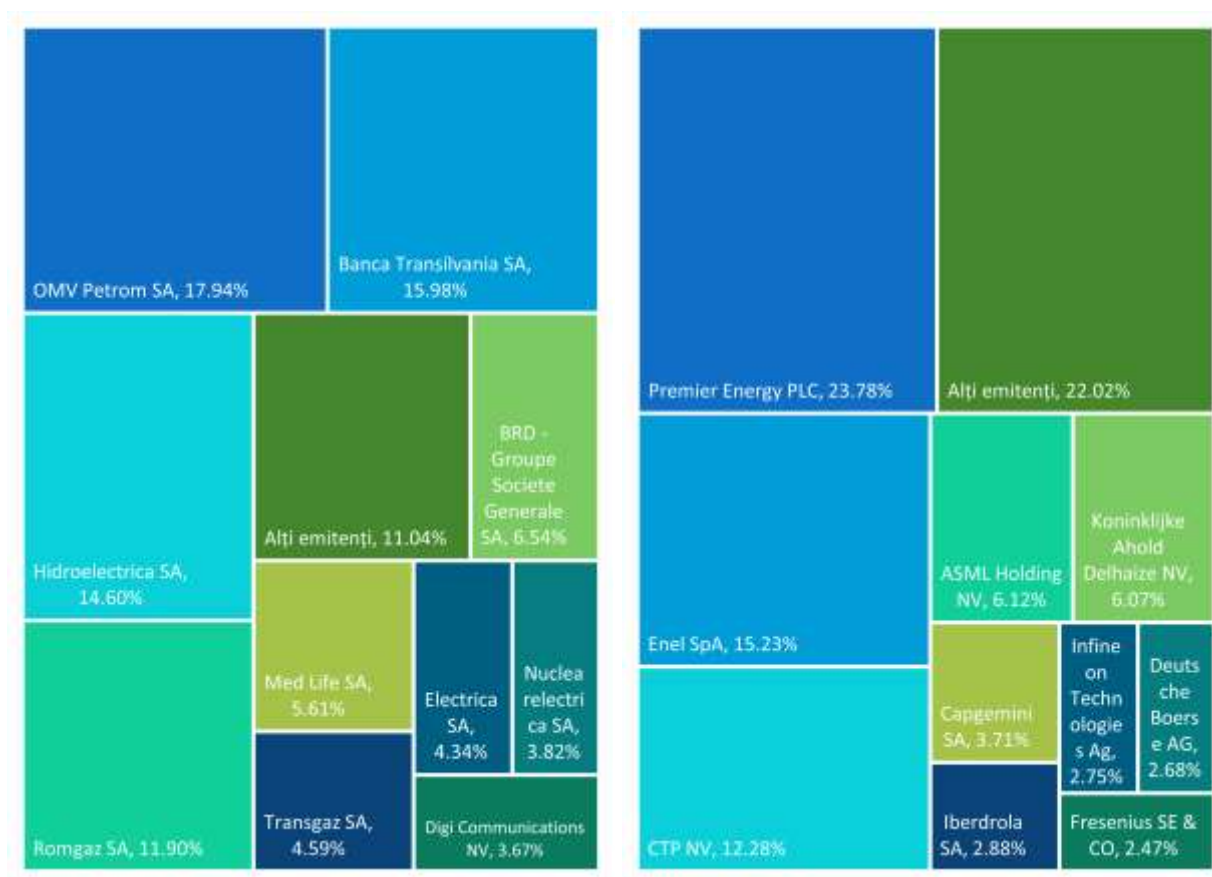

Sursa: prelucrare ASF

Plasamentele fondurilor de pensii facultative în depozite bancare și conturi curente au înregistrat un nivel de 106 milioane de lei la finalul lunii iunie 2024. Principalele instituții la care fondurile de pensii facultative dețin depozite bancare sau conturi curente sunt: BRD - Groupe Société Générale SA, ING Bank România și Banca Comercială Română.

Fondurile de pensii din Pilonul III investesc în emitenți care respectă governanța corporativă și sunt transparente. La 30 iunie 2024, sistemul pensiilor facultative din România a investit în acțiuni în procent de aproximativ 26,9%, reprezentând 1,43 miliarde de lei. Cea mai mare parte a emitenților de acțiuni e reprezentată de emitenții din România (96,3%), restul fiind companii din alte state (3,7%).

Grafic 50 Emitenții acțiunilor din portofoliile fondurilor de pensii private din Pilonul III, din România (stânga) și din alte state (dreapta)

Sursa: prelucrare ASF

Similar ca în Pilonul II, fondurile de pensii facultative au investit cel mai mare procent din acțiuni în emitenți listați pe piața reglementată a BVB, în top fiind OMV Petrom SA, Banca Transilvania și Hidroelectrica SA. În ceea ce privește emitenții străini, majoritatea sunt din Olanda, Cipru și Germania.

4.6. Rate de rentabilitate

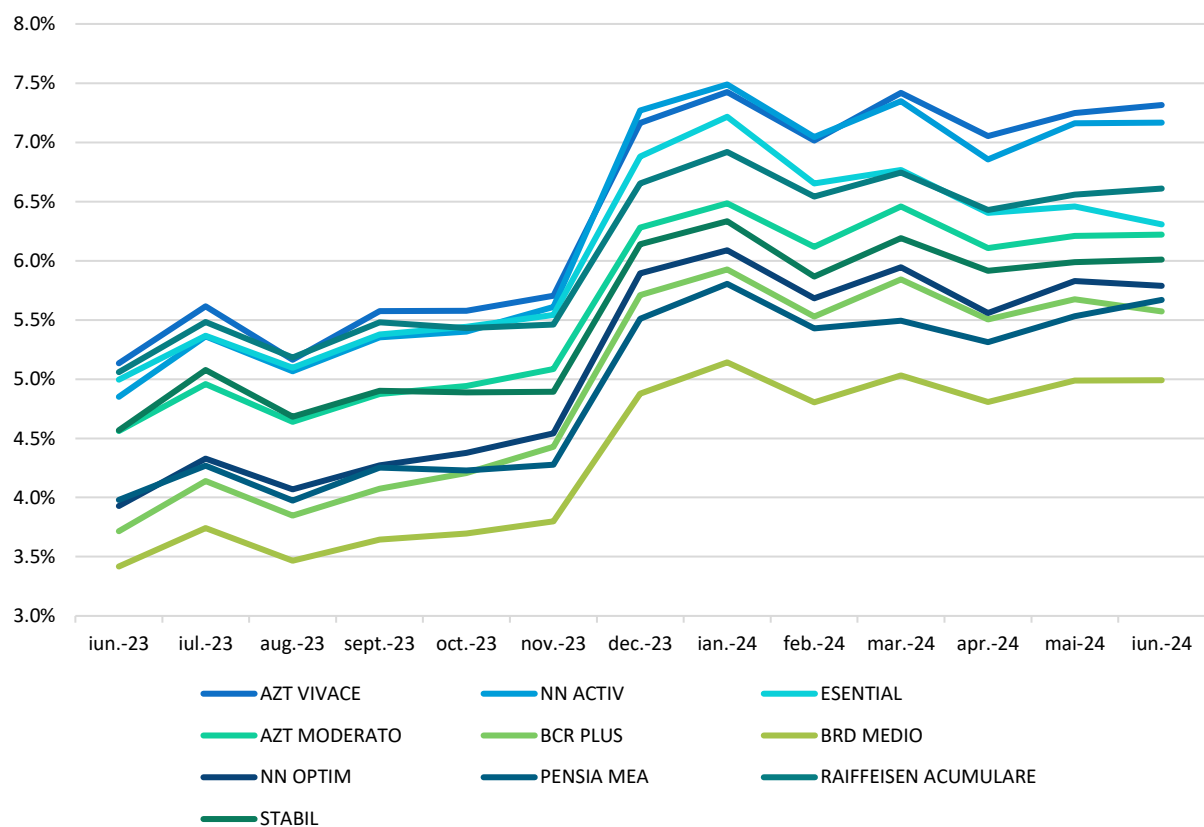
Rata de rentabilitate a fondurilor de pensii facultative reprezintă rata anualizată a produsului randamentelor zilnice, măsurată pe o perioadă de 60 de luni. Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii facultative au înregistrat următoarele valori la finalul lunii iunie 2024, în creștere comparativ cu aceeași lună a anului anterior:

Tabel 8 Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii facultative

Denumire fond de pensii facultative	Iunie 2023	Iunie 2024
AZT VIVACE	5.1338%	7.3160%
NN ACTIV	4.8504%	7.1663%
ESENTIAL	4.9953%	6.3068%
AZT MODERATO	4.5614%	6.2203%
BCR PLUS	3.7154%	5.5723%
BRD MEDIO	3.4173%	4.9900%
NN OPTIM	3.9283%	5.7878%
PENSIA MEA	3.9793%	5.6698%
RAIFFEISEN ACUMULARE	5.0589%	6.6098%
STABIL	4.5677%	6.0095%

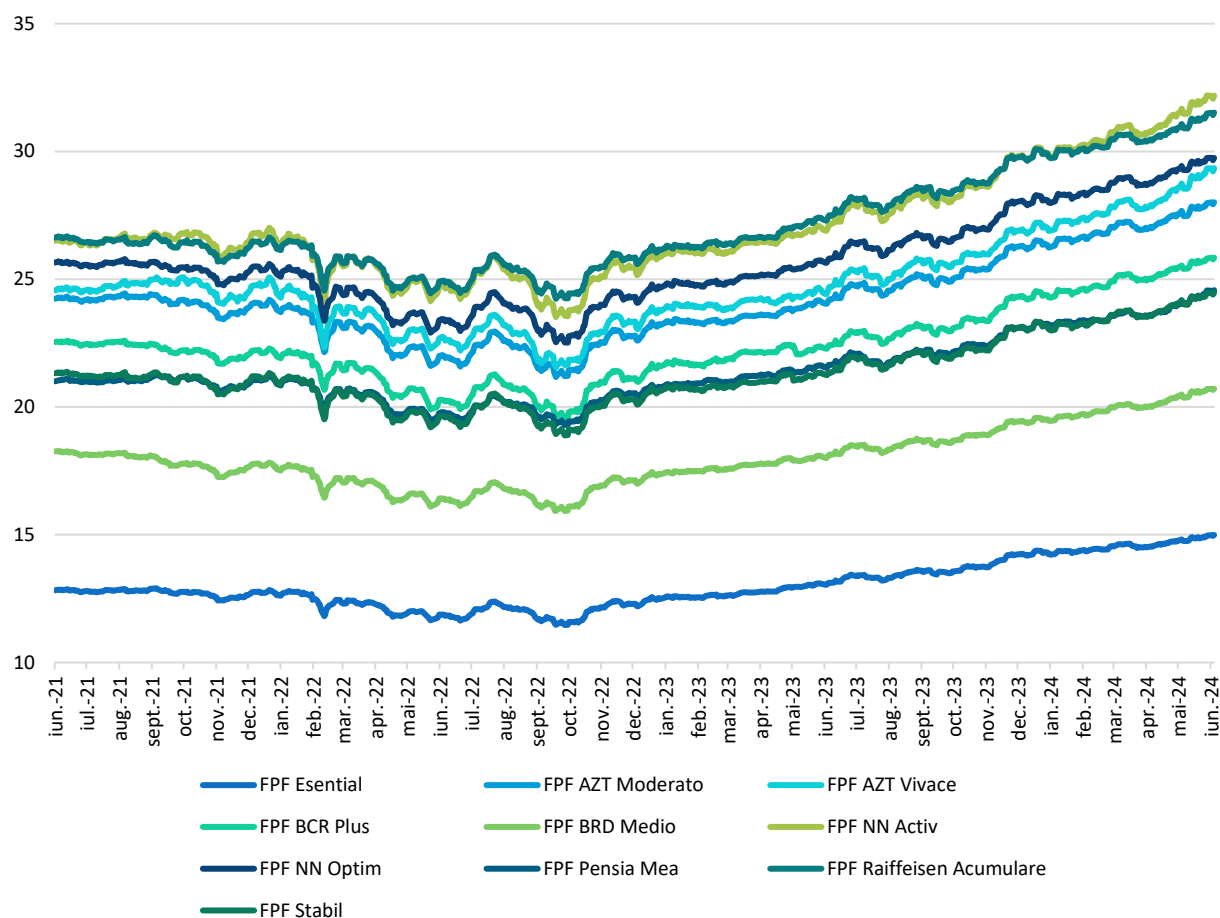
Sursa: ASF

Grafic 51 Evoluția ratelor de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii facultative

Sursa: Prelucrare ASF

Grafic 52 Evoluția Valorilor Unitare ale Activelor Nete ale fondurilor de pensii din Pilonul III (lei)

Sursa: prelucrare ASF

Similar cu Pilonul II, pe parcursul semestrului I al anului 2024, fondurile de pensii facultative au continuat tendința de creștere a valorilor unitare ale activelor.

4.7. Depozitarii fondurilor de pensii facultative

Similar ca în Pilonul II, nivelul de concentrare al depozitarilor este unul ridicat pentru fondurile de pensii facultative, BRD – GSG având în custodie 95% din activele Pilonului III.

Tabel 9 Depozitarii fondurilor de pensii facultative

Depozitar	Fond de pensii	% Active Pilon III
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPF NN OPTIM	44%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPF BCR PLUS	16%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPF NN ACTIV	13%

BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPF AZT MODERATO	9%
BANCA COMERCIALĂ ROMÂNĂ SA	FPF BRD MEDIO	5%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPF PENSIA MEA	5%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPF RAIFFEISEN ACUMULARE	4%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPF AZT VIVACE	3%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPF GENERALI STABIL	1%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPF ESENȚIAL	0,3%

Sursa: prelucrare ASF

5. Fondurile de pensii ocupaționale

Legea nr. 1/2020 privind pensiile ocupaționale transpune în legislația românească prevederile Directivei UE 2016/2341, IORP II, stabilind condițiile pentru înființarea fondurilor de pensii ocupaționale. Fondurile de pensii ocupaționale au la bază o formă de parteneriat social între angajator și angajații săi, fiind totodată și un factor de stimulare și recompensare a salariaților, precum și de retenție a acestora. Astfel, angajatorul este cel care propune schema de pensii pentru toți salariații, în cadrul contractului colectiv de muncă, și, totodată, în considerarea interesului său legitim de contribuitor la fond, îi reprezintă pe aceștia în relația cu administratorul, care înființează și administrează fondul de pensii ocupaționale.

În luna februarie 2022 a fost aprobată cererea BCR PENSII, Societate de Administrare a Fondurilor de Pensii Private SA, de autorizare ca administrator al fondurilor de pensii ocupaționale. La finalul semestrului I al anului 2024 nu exista nici un fond de pensii ocupaționale înființat pe piața pensiilor private din România.

Listă grafice

Grafic 1 Creștere economică trimestrială (ca modificare procentuală față de perioada anterioară)	6
Grafic 2 Rata inflației (IAPC)	8
Grafic 3 Randamentele obligațiunilor suverane (10 ani)	8
Grafic 4 Sentiment economic	9
Grafic 5 Incertitudinea economică	9
Grafic 6 Rata anuală reală de rentabilitate a investițiilor, în anul 2023 (%)	12
Grafic 7 Structura investițională a mijloacelor de economisire pentru pensionare în statele europene în anul 2023 (%)	13
Grafic 8 Gradul de penetrare pe state membre ale SEE în T4 2023	14
Grafic 9 Dimensiunea relativă a sectorului pensiilor SEE IORP în T4 2023	14
Grafic 10 Expunerea pe țări a activelor fondurilor de pensii la 31 decembrie 2023	15
Grafic 11 Alocarea pe categorii de active (în mld. euro) în T4 2023	16
Grafic 12 Valoarea activelor totale ale sistemului de pensii private	18
Grafic 13 Gradul de concentrare al fondurilor de pensii private (în funcție de valoarea totală a activelor la 30 iunie 2024)	19
Grafic 14 Evoluția volatilității zilnice anualizate a fondurilor de pensii din Pilonul II - GARCH (1,1)	20
Grafic 15 Evoluția volatilității zilnice anualizate a fondurilor de pensii din Pilonul III - GARCH (1,1)	20
Grafic 16 Valoarea activelor fondurilor de pensii administrate privat	22
Grafic 17 Cota de piață a fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2024 în funcție de activele totale administrate	22
Grafic 18 Structura pe vârste a participanților la 30 iunie 2024	23
Grafic 19 Evoluția numărului de participanți nou intrați în sistem (axa stângă) și a gradului de repartizare aleatorie (axa dreaptă)	23
Grafic 20 Evoluția lunară a contribuțiilor brute virate și contribuția medie per participant	24
Grafic 21 Distribuția cumulată a activelor participanților (stânga) și valoarea medie a activelor per participant în funcție de fond la finalul lunii iunie 2024	25
Grafic 22 Valoarea activului net personal plătit în perioada ianuarie-iunie 2024	26
Grafic 23 Structura plăților activului personal net în perioada ianuarie-iunie 2024	26
Grafic 24 Numărul plăților efectuate din fond în funcție de modalitatea de plată în perioada ian. - iun. 2024	27

<i>Grafic 25 Structura investițională a tuturor fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2024</i>	<i>28</i>
<i>Grafic 26 Structura portofoliilor investiționale ale fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2024</i>	<i>28</i>
<i>Grafic 27 Structura valutară a fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2024</i>	<i>29</i>
<i>Grafic 28 Structura pe valute și scadențe a titlurilor de stat din portofoliile fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2024</i>	<i>29</i>
<i>Grafic 29 Structura obligațiunilor corporative în funcție de țara emitenților la 30 iunie 2024</i>	<i>30</i>
<i>Grafic 30 Emitenții depozitelor bancare și conturilor curente la 30 iunie 2024</i>	<i>30</i>
<i>Grafic 31 Emitenții acțiunilor din portofoliile fondurilor de pensii private din Pilonul II, din România (stânga) și din alte state (dreapta) la 30 iunie 2024</i>	<i>31</i>
<i>Grafic 32 Evoluția ratelor de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii administrate privat</i>	<i>33</i>
<i>Grafic 33 Evoluția Valorilor Unitare ale Activelor Nete ale fondurilor de pensii din Pilonul II (lei)</i>	<i>33</i>
<i>Grafic 34 Valoarea activelor fondurilor de pensii facultative</i>	<i>36</i>
<i>Grafic 35 Cota de piață a fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2024 în funcție de activele totale ...</i>	<i>36</i>
<i>Grafic 36 Structura pe vârste a participanților la 30 iunie 2024</i>	<i>37</i>
<i>Grafic 37 Evoluția lunară a numărului de participanți nou intrați în sistemul pensiilor facultative (persoane)</i>	<i>38</i>
<i>Grafic 38 Evoluția lunară a contribuțiilor medii brute virate</i>	<i>38</i>
<i>Grafic 39 Evoluția lunară a contribuțiilor brute virate (stânga) și a numărului de participanți cu contribuții (dreapta)</i>	<i>39</i>
<i>Grafic 40 Distribuția cumulată a activelor participanților (stânga) și valoarea medie a activelor per participant în funcție de fond la finalul lunii iunie 2024</i>	<i>39</i>
<i>Grafic 41 Valoarea activului net personal plătit în perioada ianuarie-iunie 2024</i>	<i>40</i>
<i>Grafic 42 Structura plăților activului personal net în perioada ianuarie-iunie 2024</i>	<i>40</i>
<i>Grafic 43 Numărul plăților efectuate din fond în funcție de modalitatea de plată în perioada ian. - iun. 2024</i>	<i>41</i>
<i>Grafic 44 Structura investițională a tuturor fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2024</i>	<i>42</i>
<i>Grafic 45 Structura portofoliilor investiționale ale fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2024</i>	<i>43</i>
<i>Grafic 46 Structura valutară a fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2024</i>	<i>43</i>
<i>Grafic 47 Structura pe valute și scadențe a titlurilor de stat din portofoliile fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2024</i>	<i>44</i>
<i>Grafic 48 Structura obligațiunilor corporative în funcție de țara emitenților la 30 iunie 2024</i>	<i>44</i>

<i>Grafic 49 Emitenții depozitelor bancare și conturilor curente la 30 iunie 2024.....</i>	<i>45</i>
<i>Grafic 50 Emitenții acțiunilor din portofoliile fondurilor de pensii private din Pilonul III, din România (stânga) și din alte state (dreapta)</i>	<i>46</i>
<i>Grafic 51 Evoluția ratelor de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii facultative</i>	<i>47</i>
<i>Grafic 52 Evoluția Valorilor Unitare ale Activelor Nete ale fondurilor de pensii din Pilonul III (lei)</i>	<i>48</i>

Listă tabele

<i>Tabel 1 Evoluția Produsului intern brut trimestrial.....</i>	<i>7</i>
<i>Tabel 2 Evoluția gradului de penetrare al pensiilor private (activele totale ale mijloacelor de economisire pentru pensionare % PIB).....</i>	<i>11</i>
<i>Tabel 3 Cota de piață a depozitarilor fondurilor de pensii private</i>	<i>19</i>
<i>Tabel 4 Distribuția pe regiuni a contribuției lunare medii în luna iunie 2024 (lei).....</i>	<i>24</i>
<i>Tabel 5 Distribuția pe regiuni a contribuțiilor totale în luna iunie 2024 (milioane lei)</i>	<i>25</i>
<i>Tabel 6 Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii administrate privat</i>	<i>32</i>
<i>Tabel 7 Depozitarii fondurilor de pensii administrate privat</i>	<i>34</i>
<i>Tabel 8 Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii facultative</i>	<i>47</i>
<i>Tabel 9 Depozitarii fondurilor de pensii facultative</i>	<i>48</i>